

Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi (FÜHAD)
Cilt: 6, Sayı: 11, Mart 2019, s. 33-85, ISSN: 2148-2527

Journal of Harput Studies, Vol. 6, Issue 11, March 2019, pp. 33-85

Araştırma Makalesi/Research Article

1658-1659 (H. 1069) TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNİN TANITIMI VE FİHRİSTİ

*The Presentation and Index of the Harput Shari'ah Register Dated
1658-1659 (A.H. 1069)*

Buket EĞİTMEN*

Geliş/Received: 21.12.2018

Kabul/Accepted: 04.03.2019

Öz

Kadı sicilleri, Osmanlı tarihinin en önemli arşiv kaynaklarından biridir. Kadının hem hukuki hemde beledi görevleri vardır. Kadılar bütün bu görevleri yerine getirir, verdikleri kararları kayıtlara geçirir, merkezden gönderilen belgelerin suretini defterlere kaydederlerdi. Bu defterlere şer'iyye sicili denir. Bu sicillerde alım-satım, borç tescilleri, mal davaları, miras taksimi, vasi tayini, hibe, nafaka, vergi, hırsızlık, hakaret, cinayet gibi konuları içeren kayıtların yanında; ferman, berat, tezkire, mektup gibi belgelerin suretlerinin kayları da yer almaktadır.

Bu çalışmada, Harput tarihi için büyük önem arz eden 1658-1659 tarihli şer'iyye sicilinin tanıtımı ve belgelerinin özetleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: Harput, Şer'iyye sicili, Osmanlı tarihi, Kadı

Abstract

Kadı records are one of the most important archive sources in Ottoman history. Kadı has duties both juristical and municipal. They fulfilled all these tasks, also, recorded their decisions and the copies of documents sent from the center. This registers are called the Shariah records. These records contains the following topics: trade, debt registration, property lawsuits, inheritance tax, guardianship determination, grants, alimony, tax, theft, insult, murder, as well as the copies of documents such as ferman, berat, tezkire, letter.

In this study, the introduction of shariah registry dated 1658-1659 (A.H. 1069), which is of great importance for the history of Harput, was made and the summaries of the documents included in the registry were extracted.

Keywords: Harput, shariah register, Ottoman history, Kadı

---

* Doktorant, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı-Elazığ, egitmenbuket@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-8497-7681>

Giriş

Osmanlı Devleti'nde, çok geniş ve çok kapsamlı yetkileri bulunan ve Şer'iyve mahkemelerinde yargı görevini ifâ eden şahıslara kadı denilmektedir.¹ Osmanlı hukukçuları kadıyı insanlar arasındaki anlaşmazlıkları şer'î hükümler ile karara bağlamak için devletin en üst makamınca tayin edilen şahıs diye tanımlar.²

Kadının hüküm verdiği yere “*meclis-i şer*” denirdi. Mahkeme kelimesi Arapça “*hüküm verilen yer olarak*” bilinmesine rağmen bunun yaygın olarak kullanılması, Osmanlı'nın son dönemlerine denk gelmektedir.³

Kadılık, hukuki olduğu kadar aynı zamanda idari bir memuriyetti. Bu yüzden kadıların görevlerini idari, hukuki ve beledi olarak sınıflandırabiliriz.⁴ Kadılar şehir ve kasabaların güvenliği, asayişi ve belediye hizmetlerinden sorumlu olup daha birçok vazifeyi aynı anda yapmaktaydı; yani bulunduğu kazada hem emniyet müdürü hem de idari amir pozisyonundaydı.⁵ Kadılar bilgili, müslüman ve âlim kişilerden seçilirdi.⁶

Hukuki olayları, davaları, kadıların verdiği kararları ve yargıyı ilgilendiren konuları barındıran yazılı kayıtların olduğu defteri “*kadı sicili*”, “*zabt-ı vekâyi*” veya “*şer'iyve sicili defteri*” gibi çeşitli adlarla adlandırılmaktadır. Bunlar, Osmanlı Devleti'nden bize kalan, muazzam ve paha biçilmez değerdeki arşivin çok önemli bir kısmını oluşturur.⁷ Siciller, tutuluş tarzlarına göre üçe ayrılır; tereke, vekâlet, hüccet, ilam gibi yalnızca bir konuya ait kayıtların olduğu defterler birinci grubu oluşturur. Bir tarafına evlenme, boşanma, alacak-verecek alım-satım, nafaka, vakıf, hibe gibi mahalli olaylar kaydedilir, buraya sicil-i mahfuz denirdi. Diğer tarafı ise “*sicil-i mahfuz defterlü*” denilen tarafı olup merkezden gelen berat, ferman, buyruldu izinnâme gibi belgeler kaydedilirdi.⁸

¹ Ümit Kılıç, *İlmiye Teşkilatı*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2012, s.299.

² Ahmet Akgündüz, *Şer'iyve Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s.70.

³ Ekrem Buğra Ekinci, *Osmanlı Hukuku*, Arı Sanat Yayınları, İstanbul, 2008, s.369-370.

⁴ Yusuf Halaçoğlu, *XIV. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, T.T.K Yayınları, Ankara, 2003, s.124.

⁵ Münir Atalar, “Şer'iyve Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, 4, Ankara, 1980, s.309-310.

⁶ İlber Ortaylı, “Kadı”, *DİA*, 24, İstanbul, 2001, s.69-70.

⁷ Fethi Gedikli “Şer'iyve Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar”, *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları*, İSAM Yayınları, İstanbul, 2007, s.74.

⁸ Kenan Ziya Taş, “Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyve Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Arşiv Çalışmaları”, *Milli Arşiv Şurası*, Ankara, 1998, s.178; Kürşat Çelik,

Şer'iyeye sicillerine bakıldığında, kadılar göreve başlar başlamaz dibace yazar, burada şer'i hükümlere ve bunları vaz'eden Allah ve peygamberlerine saygı arz edilir, çoğu kere sicili tutan kadının tayin belgesi de kaydedilir ve adı, sanı ve vazifeye başlangıç tarihi de yazılırdı. Deftere yazılan yazılar belli bir nizam ile olurdu.⁹

1. 1658-1659 (H.1069)Tarihli Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı

İncelememize konu olan Harput Şer'iyeye sicili Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi'nde olup, 38244-IV demirbaş numarası ile muhafaza edilmektedir. Defter, tarihini gösteren bir kapakla başlar, sonrasında menzillcilerle ilgili kayıtlar yer alır. Birbirinden bağımsız olan bu kayıtların yer aldığı sayfalar¹⁰, defterin bütünüyle birlikte sonradan numaralandırılmıştır. Defterin bu ilk dört sayfası, belge vasfını taşımadığından veya içerik olarak diğer sayfalardan farklı olduğundan, bunlara belge numarası verilmemiş, olduğu gibi aktarılmıştır. Çünkü bu kısım, çeşitli masraflar ve menzillerle ilgili kısa kısa notları ihtiva etmektedir ve konu olarak birbirinden bağımsızdır.

Defter H.1069/M.1658-1659 yıllarına aittir ve toplam olarak 171 sayfadır. Sicilin başından 144. sayfaya kadar olan kısımda (*sicil-i mahfuz*) alım-satım, borç, rehin, hibe, vekâlet, vasi, mihir, miras ve mal davaları yer alır. 144. sayfadan 171. sayfaya kadar olan kısma ise (*sicil-i mahfûz defterlû*) ferman, mektup, berat, tezkire gibi belgelerin suretleri kaydedilmiştir.

Defterde yer alan belgeler, her sayfada 1'den başlanmak üzere (b.1) tarafımızdan numaralandırılmıştır. Defterdeki toplam belge sayısı ise 487'dir. Bunlardan üç tanesi defteri tutan memur tarafından iptal olunmuş, iki tanesi de yarım bırakılmıştır (s.92/b.2) (s.144/b.2) Bir sayfa numarası ise iki defa verilmiştir. (s.137)

İncelememize konu olan sicilde, sosyal konular; evlenme, boşanma, miras, vasi tayini, cinayet, hırsızlık gibi olaylar mevcuttur. Bunun yanı sıra, ataması yapılan mütesellim, ilvekilliği, menziller, sefere katılan kişiler, seferde vefat edenler hakkında kayıtlar mevcut olduğu gibi, devlete karşı ayaklanan ve etrafına taraftar toplayarak devleti uzun yıllar uğraştıran Abaza Hasan İsyamı hakkında da sicilde birçok belge bulunmaktadır.

⁹256 Numaralı M.1236-1237 H.1820-1822 Tarihli Manisa Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24/1, Elazığ, s. 255.

⁹Ahmet Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki; Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri", *Türkler Ansiklopedisi*, 10, Ankara, 2012, s.106.

¹⁰Kapakla birlikte ilk dört sayfa

2. Harput Şer'iyve Sicilleri Kataloğu

En eski tarihli Harput şer'iyve sicili 383 numaralı sicil olup, M.1624-1625 (H.1034-1035) tarihlidir.¹¹ En yenisi ise M.1897-1919 (H.1315-1337) tarihli ve 394 numaralı defterdir. Harput sicillerinin asıl nüshaları 1990 yılından beri Ankara'daki Milli Kütüphane'de muhafaza edilmektedir.¹² Ayrıca bunların dijital suretleri de Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde bulunmaktadır.

Tablo-1'de verilen sicillerin haricinde, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi'nde de altı adet Harput Şer'iyve Sicili bulunmaktadır. Bu defterlerin demirbaş kayıt numaraları ise şöyledir: 38244-I, 38244-II, 38244-III, 38244-IV, 38244-V ve 38244-VI.

Tablo 1. Harput Şer'iyve Sicilleri Kataloğu¹³

Defter No	Tarih	Defter No	Tarih
181	1040-1042 (M. 1630/1631-1632/1633)	386	1042-1043 (M. 1632/1633-1633/1634)
218	1249-1256 (M. 1833-1840)	387	1310-1327 (M. 1892/1893-1909/1910)
278	1076-1077 (M. 1665/1666-1666/1667)	388	1122-1124 (M. 1710/1711-1712/1713)
324	1064-1090 (M. 1653/1654-1679/1680)	389	1279-1280 (M. 1862/1863-1863/1864)
331	1094-1096 (M. 1682/1683-1684/1685)	390	1280-1281 (M. 1863/1864-1864/1865)
350	1073 (M. 1662/1663)	391	1103-1133 (M. 1691-1720)
362	1082-1083 (M. 1671-1673)	392	1260-1264 (M. 1844-1848)
368	1074-1075 (M. 1663-1664)	393	1253-1256 (M. 1837/1838-1840/1841)

¹¹ Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, T.T.K Basımevi, Ankara, 1989, s.9.

¹² Mehmet Beşirli, "385 Numaralı Harput Şer'iyve sicilinin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi", *OTAM*, 10, Ankara, 1999, s.9.

¹³ A. Akgündüz 394 numaralı defterin bitiş tarihini H.1331 olarak vermiştir. Ancak İ. Erdoğan defterin bitiş tarihinin H.1337 olduğunu söylemektedir. Yine Akgündüz Harput Şer'iyve Sicillerinin sayısını 28 olarak gösterirken (Ahmet Akgündüz, *Şer'iyve Sicilleri*, s. 189), İ. Erdoğan bunlardan 379 ve 380 numaralı sicillerin Çemişgezek Sancağı'na ait olduğunu tespit etmiştir. Bkz. İbrahim Erdoğan, "*XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği)*", (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2002, s.9.

381	1283-1284 (M. 1866/1868)	394	1315-1337 (M. 1897/1898-1918/1919)
382	1072-1073 (M. 1661/1662-1662/1663)	395	1315-1318 (M. 1897/1898-1900/1901)
383	1034-1035 (M. 1624/1625-1625/1626)	396	1136-1138 (M. 1723/1724-1725/1726)
384	1047-1066 (M. 1637/1638-1655/1656)	397	1076-1077 (M. 1665/1666-1666/1667)
385	1064-1066 (M. 1653/1654-1655/1656)	398	1230-1255 (M. 1814/1815-1839)

3. 1658-1659 (H.1069) Tarihli Harput Şer'iyye Sicilindeki Belgelerin Konularına Göre Tasnifi

1658-1659 (H. 1069) tarihli Harput Şer'iyye Sicilinde yer alan belgeler, sosyal, ekonomi, idari, siyasi ve askeri olmak üzere, konularına göre tasnif edilerek, aşağıdaki tablolarda, ilgili alt konuları ve defterde yer aldıkları sayfa ve belge numaralarıyla birlikte belirtilmiştir.

Tablo-2: Sosyal İçerikli Belgeler

Konusu	Belge ve Sayfa Numarası
Hırsızlık	s.5/b.1, s.26/b.2, s.27/b.2, s.40/b.1, s.58/b.3, s.94/b.1, s.131/b.3, s.134/b.3, s.148/b.4
Mehir ve Nafaka	s.8/b.3, s.10/b.2, s.13/b.2, s.14/b.3, s.18/b.1, s.41/b.1, s.43/b.3, s.56/b.1, s.66/b.2, s.72/b.1, s.80/b.5, s.91/b.2, s.91/b.3, s.95/b.2, s.98/b.4, s.107/b.2, s.111/b.1, s.113/b.3, s.115/b.1, s.133/b.1
Hibe	s.6/b.2, s.10/b.3, s.17/b.1, s.28/b.3, s.69/b.2, s.70/b.1, s.77/b.1, s.104/b.2, s.110/b.1, s.129/b.1, s.137/b.1
Miras	s.10/b.1, s.16/b.4, s.26/b.1, s.33/b.2, s.35/b.3, s.36/b.1, s.42/b.2, s.42/b.3, s.50/b.2, s.64/b.1, s.71/b.2, s.75/b.1, s.80/b.1, s.80/b.2, s.85/b.2, s.96/b.1, s.102/b.1, s.103/b.2, s.117/b.2, s.122/b.1, s.122/b.2, s.127/b.1, s.128/b.2, s.128/b.2, s.132/b.1
Darp, Gasp ve Cinayet	s.5/b.3, s.6/b.3, s.18/b.2, s.24/b.3, s.28/b.2, s.32/b.3, s.33/b.1, s.33/b.3, s.34/b.4, s.37/b.1, s.41/b.3, s.42/b.1, s.43/b.1, s.44/b.3, s.53/b.2, s.54/b.2, s.61/b.1, s.65/b.1, s.68/b.1, s.76/b.1, s.79/b.2, s.80/b.3, s.81/b.1, s.84/b.2, s.87/b.2, s.118/b.2, s.119/b.2, s.125/b.1, s.135/b.1, s.137/b.3, s.138/b.5, s.158/b.1, s.165/b.4
Vası tayini ve vekâlet	s.16/b.1, s.21/b.1, s.21/b.2, s.29/b.2, s.37/b.2, s.45/b.3, s.52/b.1, s.59/b.3, s.60/b.1, s.63/b.2, s.75/b.2, s.79/b.1, s.87/b.3, s.90/b.2, s.96/b.3, s.98/b.2, s.98/b.3, s.107/b.1, s.118/b.1, s.120/b.2, s.127/b.2, s.128/b.1, s.138/b.4
Evlenme Boşanma	s.11/b.1, s.93/b.3, s.101/b.1, s.116/b.2
Mezhep değişikliği ve Diğer konular	s.47/b.1, s.100/b.2, s.82/b.1, s.84/b.1, s.109/b.3, s.121/b.2, s.152/b.3

Tablo-3: Ekonomi İçerikli Belgeler

Konusu	Belge ve Sayfa Numarası
Satış Akdi, İhale ve Kira Sözleşmeleri	s.1, s.6/b.1, s.6/b.4, s.7/b.2, s.8/b.1, s.8/b.2, s.11/b.2, s.12/b.1, s.13/b.1, s.13/b.3, s.14/b.1, s.16/b.2, s.17/b.2, s.18/b.3, s.19/b.1, s.20/b.2, s.22/b.1, s.23/b.1, s.24/b.1, s.24/b.2, s.31/b.1, s.31/b.2, s.32/b.2, s.34/b.1, s.39/b.1, s.41/b.2, s.43/b.2, s.44/b.1, s.44/b.2, s.45/b.1, s.45/b.2, s.46/b.2, s.47/b.2, s.48/b.2, s.49/b.2, s.51/b.1, s.53/b.3, s.54/b.3, s.55/b.1, s.56/b.4, s.58/b.1, s.58/b.2, s.59/b.1, s.59/b.2, s.62/b.2, s.62/b.3, s.65/b.2, s.66/b.1, s.67/b.1, s.67/b.3, s.71/b.1, s.72/b.2, s.76/b.2, s.77/b.2, s.80/b.4, s.81/b.2, s.82/b.2, s.83/b.2, s.83/b.3, s.83/b.4, s.84/b.3, s.84/b.4, s.87/b.1, s.88/b.2, s.88/b.3, s.92/b.1, s.96/b.2, s.96/b.4, s.97/b.1, s.97/b.2, s.98/b.1, s.100/b.1, s.102/b.2, s.104/b.3, s.107/b.3, s.108/b.1, s.109/b.2, s.112/b.2, s.114/b.1, s.114/b.2, s.114/b.3, s.116/b.1, s.120/b.1, s.121/b.3, s.124/b.1, s.125/b.2, s.125/b.3, s.130/b.1, s.131/b.1, s.132/b.2, s.135/b.2, s.136/b.1, s.136/b.2, s.137/b.1, s.137/b.2, s.138/b.1, s.138/b.2, s.141/b.2, s.142/b.1, s.142/b.3, s.142/b.4, s.143/b.1, s.143/b.3, s.143/b.4, s.143/b.5, s.144/b.1, s.144/b.3, s.151/b.1, s.152/b.1, s.154/b.4, s.161/b.6
Borç Takas ve Alacak	s.14/b.2, s.16/b.3, s.18/b.4, s.20/b.1, s.22/b.2, s.22/b.3, s.22/b.4, s.24/b.4, s.25/b.1, s.30/b.1, s.33/b.4, s.34/b.3, s.38/b.1, s.39/b.2, s.45/b.4, s.47/b.3, s.48/b.1, s.50/b.1, s.51/b.2, s.53/b.1, s.55/b.2, s.60/b.2, s.63/b.1, s.67/b.2, s.83/b.1, s.85/b.1, s.94/b.2, s.99/b.3, s.104/b.1, s.105/b.2, s.106/b.3, s.109/b.1, s.117/b.1, s.118/b.3, s.122/b.3, s.123/b.1, s.123/b.2, s.123/b.3, s.124/b.2, s.133/b.2, s.134/b.1, s.138/b.3, s.141/b.4, s.143/b.2, s.144/b.4, s.148/b.1, s.151/b.2, s.159/b.1
Vergi	s.4, s.5/b.2, s.7/b.1, s.7/b.3, s.12/b.2, s.30/b.2, s.32/b.1, s.35/b.2, s.49/b.1, s.82/b.3, s.89/b.1, s.103/b.1, s.106/b.2, s.115/b.2, s.126/b.2, s.131/b.2, s.144/b.2, s.147/b.1, s.148/b.2, s.148/b.3, s.149/b.5, s.149/b.7, s.151/b.3, s.152/b.4, s.153/b.2, s.154/b.7, s.155/b.1, s.157/b.1, s.157/b.2, s.157/b.3, s.158/b.3, s.159/b.3, s.166/b.2, s.166/b.3, s.166/b.4, s.166/b.5, s.169/b.1, s.169/b.6, s.169/b.4, s.170/b.3
Mal ve Toprak Anlaşmazlıkları	s.15/b.1, s.20/b.3, s.23/b.2, s.29/b.1, s.36/b.2, s.46/b.1, s.57/b.1, s.70/b.2, s.73/b.1, s.85/b.3, s.85/b.4, s.86/b.1, s.90/b.1, s.99/b.1, s.99/b.2, s.101/b.2, s.105/b.1, s.111/b.2, s.113/b.2, s.118/b.4, s.125/b.1, s.126/b.1, s.130/b.2, s.130/b.3, s.131/b.1, s.134/b.2, s.137/b.2, s.137/b.3, s.139/b.1, s.139/b.2, s.140/b.1, s.147/b.2, s.153/b.3
Murâbalık akçesi	s.25/b.2, s.31/b.3, s.34/b.2, s.54/b.1, s.121/b.1, s.151/b.4, s.151/b.5
Zeamet ve Tımar	s.93/b.1, s.145/b.2, s.145/b.3, s.152/b.5, s.153/b.1, s.154/b.1, s.154/b.3, s.157/b.7, s.158/b.2, s.165/b.2
Narh	s.170/b.1, s.170/b.2, s.170/b.4, s.171/b.1, s.171/b.2

Tablo-4: İdari ve Siyasi Konularla İlgili Belgeler

Konusu	Belge ve Sayfa Numarası
Tayin ve Görevden azil	s.78/b.1, s.78/b.2, s.78/b.3, s.137/b.4, s.140/b.2, s.141/b.1, s.161/b.5
Atama belgesi	s.39/b.3, s.48/b.3, s.56/b.2, s.88/b.1, s.91/b.1, s.146/b.3, s.149/b.1, s.149/b.4, s.149/b.6, s.154/b.2, s.158/b.4,
Çeşitli masraflar	s.149/b.2, s.149/b.3, s.150/b.1, s.150/b.2, s.150/b.3, s.150/b.4, s.150/b.5, s.152/b.2, s.169/b.3
Menzil ve Vakıf	s.73/b.2, s.74/b.1, s.95/b.1, s.110/b.2, s.150/b.6
Fetva kayıtları ve diğer konular	s.19/b.2, s.153/b.4, s.157/b.4, s.9/b.2, s.142/b.2, s.147/b.3, s.156/b.3, s.167/b.4, s.159/b.4, s.161/b.3, s.167/b.1, s.145/b.4, s.155/b.2, s.155/b.3, s.157/b.4, s.168/b.1
Devlet görevlilerinin uğradığı ya da yaptığı haksızlıklar	s.19/b.3, s.155/b.4, s.166/b.1, s.167/b.3, s.17/b.3, s.106/b.1, s.141/b.3, s.148/b.5, s.154/b.6, s.163/b.3
Abaza Hasan İsyanı	s.156/b.1, s.156/b.2, s.159/b.2, s.160/b.1, s.160/b.2, s.162/b.1, s.163/b.1, s.163/b.2, s.164/b.1, s.164/b.2, s.164/b.3

Tablo-5: Askeri Konularla İlgili Belgeler

Konusu	Belge ve Sayfa Numarası
Mühimmat	s.28/b.1, s.61/b.2, s.61/b.3, s.64/b.2, s.68/b.2, s.145/b.1, s.165/b.3
Sefer hazırlıkları	s.62/b.1, s.154/b.5, s.161/b.2, s.161/b.4, s.165/b.1, s.168/b.2, s.168/b.3, s.168/b.4, s.169/b.5
Sefere çağrılan askeri gruplar ve masrafları	s.2, s.23/b.3, s.70/b.3, s.146/b.1, s.146/b.2, s.146/b.4, s.161/b.1, s.169/b.2

4. 1658-1659 (H.1069) Tarihli Harput Şer'iyye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Fihristi

s.1 Bir evin kiraya verildiğine dair 1069 tarihli belge.

s.2 Diyarbakır'dan gönderilen askerlerin masraflarına dair 1069 tarihli belge.

s.3 Pağnik menzilinın masraflarına dair 1069 tarihli belge.

s.4 Avarız ve nüzül ücretine dair 1069 tarihli belge.

s.5/b.1 Ahmed isimli kişinin Seyyid Yunus'un ahırından katırını izinsiz alıp yük yükleyerek sakat bırakmasına dair Evâsıt-ı Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.5/b.2 Harput'ta debbağ esnafından Mehmed'in debbağ esnafıyla birlikte ödemesi gereken vergilerini ödemediğine dair Evâhir-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.5/b.3 Hasan bin Deli Hatib isimli şahsın Abdurrahman isimli şahsı darp ve ona hakaret etmesine dair Evâsıt-ı Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.6/b.1 Yunus Koca isimli kişinin Köz mahallesinde bulunan damını Ali isimli kişiye sattığına dair Evâhir-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.6/b.2 Hüseyin Çelebi'nin Çölmek mezrasında bulunan mülkünü ölünceye dek kendine bakması karşılığında oğlu Mehmed'in oğlu Bekir ve diğer oğlu Ali'nin oğlu Yusuf'a bıraktığına dair Evâhir-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.6/b.3 Hoş mezrası sâkinlerinden Monla Yusuf'un kardeşi Hasan'ın Mehmed bin Cemal adlı şahsı kılıçla yaraladığına dair Evâhir-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.6/b.4 Sürsürü adlı karyeden Korkik veled-i Keşiş adlı zimmînin Nahük veled-i Tatük'e tarlasını ve bahçesinin yarısını sattığına dair Evâhir-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.7/b.1 Diyarbekir Valisi olup asakir-i İslama serdar olan Vezir Murtaza Paşa'nın buyrulduyuyla mübaşir tayin olunan Yusuf Bey Harput'a gelip halen Harput Mütessellimi olan Yunus Bey'in mahzarında takrîr-i kelim edip toplanması ferman buyurulan sürsad zahiresi bakayasını İlvekili Osman Çavuş'un bi't-tamâm ordu-yu hümayuna teslim ettiğine dair Evâhir-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.7/b.2 Kalede Bulgar Çelebi adlı şahsın Ali bin Cuma adlı şahsa siyah kırsağını sattığına dair Evâhir-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.7/b.3 Kapu masrafları için toplanan sürsad zahiresinin eksiksiz tahsil edilmesine dair Evâhir-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli ferman kaydı.

s.8/b.1 Harput kal'ası sâkinlerinden Mustafa bin Piri adlı kişinin dükkânını Bulgar Çelebi adlı şahsa satışına dair Evâil-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.8/b.2 Kalender bin Ferhad adlı kişinin on yıllığına bağını Margiri adlı kişiye satışına dair Evâil-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.8/b.3 Emine adlı hatunun zevci Durmuş adlı kişiden alacağı mehir ve nafakadan feragat ettiğine dair Evâil-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.9/b.1 Boyacı Mirek ve karındaşı oğlu Tavtil'in otuz yıldır tasarrufunda bulunan tarlaya Mikailik adlı kişinin müdahale ettiğine dair Evâil-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.9/b.2 Gölcük karyesinde Mirek ve Tavtil adlı zımmîlerin Mikailik'in evlerinin yanındaki harabeyi bina ettiğine dair Evâil-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.10/b.1 el-Hâc Hüseyin adlı kişinin babalarından kalan maldan kardeşleri Mehmed, Ömer ve Osman Çelebi'ye hisselerini verdiğine dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.10/b.2 Monlakendi adlı karyede Huriye adlı kadının zevci Şaban bin İbrahim'den nafaka ve mehrini aldığına dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.10/b.3 Pertek sancağında Ardık veled-i Tavtil adlı zımmînin hemşiresi oğlu Menas veled-i Mircan'a ölünceye dek kendisine bakması karşılığında malını hibe ve temlik ettiğine dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.11/b.1 Monla Mehmed adlı biri, kızını başlık alıp Hasan adlı kişiye vermiş, ancak Osman adlı başka biri buna karşı çıkmıştır. Osman'ın men olunmasına dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.11/b.2 Karingid karyesinde Toroz veled-i Gencik adlı zımmînin üç kıt'a tarlasını on beş yıl süre ile Yunan kethüda adlı zımmîye satışına dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.12/b.1 Evasip veled-i Şehroz'un kardeşi Maksud ve ortak malından kendine ait olan hissesini, atını, bağını ve bahçesini Asaduk adlı zımmîye satışına dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.12/b.2 Tüccâr-ı celebkeşan tâ'ifesinden vilayete getirilen davarlar için bâc ücreti istendiğine dair Evâhir-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.13/b.1 Munzur Ahmed bin İsmail'in Meydan mahallesinde olan mülkünü Osman adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.13/b.2 Hüseyin adlı kişinin vefatıyla kızı Asiye'ye ve zevcesi Kezziban'a nafaka ve kisve verilmesine dair Evâhir-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.13/b.3 Mevlüd bin Halil adlı kişinin Müridi nahiyesinde bulunan mülkünü Hasan Çelebi'ye satışına dair Evâhir-i Rebiü'l-evvel 1069 (Kasım 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.14/b.1 Sağık adlı zimmînin bağını Yusuf bin Mahmud'a satışına dair Evâil-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.14/b.2 Abdulvahap bin el-Hâc Süleyman'a Azrik adlı zimmînin borçlanıp borcunu ödediği halde el-Hâc Süleyman vefat edince oğlunun bu borcu tekrar talep ettiğine dair Evâil-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.14/b.3 Hadice hatunun zevci Abdi Bey zimmetinde olan mehrini zevcine ve kendine oğul ettiği İsmail'e hibe edip sonra İsmail'in zabt ettiğini söyleyerek mehri istediğine dair Evâil-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.15/b.1 es-Seyyid Osman bin Abdulhak'ın oğlu olan Abdi'nin elinde bulunan malın kendi kazancı olduğu, vefat edince Abdi'nin kardeşlerinin onun malında hak sahibi olmadığına dair Evâil-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.16/b.1 el-Hâc Ahmed'in vefatıyla kızları ve zevcesinin malına Mahmud adlı kişinin vasî tayin olunmasına dair Evâil-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.16/b.2 Karingid karyesi sâkini Mehmed bin Abdullah adlı kişinin tarlasını Davud Beşe adlı kişiye satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.16/b.3 Mehmed bin Abdullah'ın Davud Beşe adlı kişiye yüz riyali gürüş borcu olup ödeyene kadar tarlasını rehin bıraktığına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.16/b.4 Ömer Ağa adlı kişinin vefatıyla varislerine kalan Dere Hamamı'ndan gelen gelirin varislerine verildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.17/b.1 Mustafa bin Hasan adlı kişinin Meydan Mahallesi ve Danişmendler Nahiyesinde olan evini ve bağını ölünceye dek kendine bakmaları karşılığında oğlu Bekir adlı kişiye hibe ettiği ve iki evini de zevcesine mehir

olarak verdiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.17/b.2 Hanlızade Hüseyin Beşe adlı kişinin Perçenç karyesinde olan evini ve ahırını Musa adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.17/b.3 Malatya Mütesellimi Halil Ağa'nın zimmetindeki ücreti alıp firar ettiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.18/b.1 Kinederiç karyesinde Kezban adlı kadının Veli bin Hızır adlı kişiden alacağı mehir ve nafakadan feragat ettiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.18/b.2 Harput'da Peygamber soyundan Osman Çelebi'yi es-Seyyid Mehmed adlı kişinin darp edip sakalını yolduğuna dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.18/b.3 Bulduk mezrasında babalarından kalan evleri, bağ ve bahçeleri Osman, Ömer ve Hasan adlı kardeşlerin Osman Çelebi'ye sattıklarına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.18/b.4 (iptal olunmuş) es-Seyyid Hasan Çelebi'nin Mustafa Beşe adlı kişiye borçlu olup dört ay süre ile çiftliğini ve bağını vermesi, ödeyemediği takdirde borcuna karşılık olarak çiftlik ve bağın sayılmasına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.19/b.1 Mustafa Beşe bin Abdullah'ın Sare Hatun mahallesindeki mülkünü Mehmed ve Ahmed ibn-i Ömer'e satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.19/b.2 Harput Serdarı Ömer Ağa'nın Dergâh-ı âli cebecilerinin ulu-felerinin dağıtılmasına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli buyruldu.

s.19/b.3 Kethüda yeri Cercis Ağa'nın Cebeciler ağasına gönderdiği Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli mektub.

s.20/b.1 Haçuk veled-i Kesbır adlı zımmînin Elkisan adlı zımmîye olan borcunu ödediğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.20/b.2 Tilenzid karyesinde Resul bin Seyyid Ahmed adlı kişinin Sarı Mehmed ile ortak bağından kendi hakkını Seyyid Ahmed'e sattığına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.20/b.3 Mahmud bin Mehmed'in kadimi karlığına kar dökmesine Ayşe adlı kadının mani'oldüğüne dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1069 (Aralık 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.21/b.1 Mustafa bin Müsteceb adlı kişinin vefatıyla kızları ve zevcesinin el-Hâc Osman Efendi'ye vekâlet vermesiyle Mustafa'nın mallarınının satılarak kızlarına hissesinin, validelerine de mehrinin ödendiğine dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.21/b.2 Mustafa adlı kişinin vefat etmesiyle kızları için el-Hâc Osman Efendi'nin vekâlet etmesine dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.22/b.1 Ebu Tahir mahallesinde Küçük bin Affan adlı zımmînin mülkünü Hamza bin Hüseyin'e satışına dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.22/b.2 Mosih veled-i Menat'ın Bekir Beşe adlı kişiye olan borcunu babasından kalan maldan kendi hissesine düşen payla Bekir Beşe'ye borcunu ödediğine dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.22/b.3 Küçük bin Affan adlı zımmînin malını Esmâ bint-i Bozbukaş adlı kadınla takasına dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.22/b.4 Palu'da sâkin muhâcir tâifesinden Monla Veli bin Ali'nin müteveffa iki oğlunun çocukları olan Süleyman, Mehmed, Salih, Ömer ve Osman ile Fatma ve Hatice'ye yüz riyalı gurus borçlu olduğu, kendisinin vefat etmesi durumunda bu borcun onlara ödenmesine dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.23/b.1 Hoca Hamamı ve Cemşid Hamamı'na verilen ücretler ile ilgili Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.23/b.2 Mehmed bin Yusuf adlı kişinin seferden dönerken Hacı Hüseyin adlı kişiye verdiği yeşil çukasını geri istediğine dair Evâil-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.23/b.3 Seferde vefat eden Ekellizade Hasan adlı kişinin çocuklarına anneleri Hatice adlı hatunun vasî olduğu, onun da vekil olarak babası İbrahim Beşe'yi seçtiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.24/b.1 Norşin karyesinde Bekir Çelebi bin Mustafa adlı kişinin tarlasını Zekeriya Efendi adlı kişiye satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.24/b.2 Ramazan bin Musa adlı kişinin Monla Ali kişiden tarla satın aldığı, fakat iki sene sonra Monla Ali'nin bu tarlayı zorla zapt etmeye çalıştığına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.24/b.3 Vanlı Monla adlı kişinin evini ve eşyalarını yağmalayanlardan davacı olmadığına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.24/b.4 (iptal olunmuş) Seyyid Hasan Çelebi bin İsrail'in Mustafa Beşe bin Abdullah'tan borç aldığı, ödeyemediği takdirde çiftlik bağ ve bahçesini vereceğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.25/b.1 Mustafa Beşe bin Abdullah adlı kişiye borçlanan es-Seyyid Hasan'ın kendisi ve eşine ait olup dört ay içinde borcunu ödemesi şartıyla rehin verdiği bağ ve çiftliğini, süresinde borcunu ödeyemediğinden Mustafa Beşe'ye bıraktıklarına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.25/b.2 Halil Bey bin Büyük el-Hâc adlı kişinin Sarını karyesinde bulunan zimmîlere murâbaalık akçesi verdiğiine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.26/b.1 Ahmed Bey adlı kişinin vefatıyla kızı babasından kalan maldan hakkını istemiştir. Fakat babasının ölmeden önce malını kardeşinin oğluna verdiği anlaşıldığından yine de kızına bir miktar ücret verilmesine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.26/b.2 Sare Hatun Mahallesi sâkini Vanlı Monla adlı kişinin evine kayınbiraderi Kara Mehmed'in hırsızlık yapmak üzere girdiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.27/b.1 Sadâtü'l-kirâma kaymakam olan es-Seyyid Hasan Çelebi'nin atdan düşüp ölen sabinin ahvalini görmek üzere mübaşir geldiği sırada bazı harcamalar yapmış ve yaptığı masrafların bir kısmını da Bekir Beşe adlı kişiden talep etmiştir. Bu alacak-verecek davasıyla ilgili Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.27/b.2 Mornik karyesinde İsrailik adlı zimmînin Evrenos Keşiş adlı zimmînin gece evine girdiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.28/b.1 Harput kal'ası sâkini Mehmed'in kale neferatından olduğu ve top hizmetine gittiği, bunun için de ücretini istediği, ancak kale kethüdası Ali Çelebi'nin onun kale neferatından olmadığını söylemesine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.28/b.2 Boyacı Sefer adlı kişinin damadı Mustafa adlı kişi tarafından darp edildiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.28/b.3 Müslüme bint-i Muhibullah adlı hatunun ölünceye dek kendine bakmaları karşılığında damadı Mahmud'a bir ev, bir kiler ve bir dükkânı hibe ve temlik ettiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.29/b.1 Tepecik karyesinde olan toprakların hariçten kimselere verilip verilemeyeceğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli fetva kaydı.

s.29/b.2 Tütüncü Hüseyin ibn-i Hasan adlı kişinin vefatıyla kızı Hatice ve oğlu İbrahim'e valideleri Raziye'nin vasî olması ve malını satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.30/b.1 Derik veled-i Kaçuk adlı zimmînin Mustafa Çelebi adlı kişiye olan borcunu ödeyinceye dek koyun, at ve kısrağını rehin verdiğiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.30/b.2 Gidefik adlı karyede Mahmud, Halil, Süleyman, İsmail, Osman adlı kişilerin Mustafa Ağa'ya avarız, nüzül ve sürsad akçelerini verdiklerine dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.31/b.1 Peynir Yemez Ahmed adlı kişinin hamam ve dükkânını Seyyid Mustafa'ya satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.31/b.2 Huh karyesinde Fatma bint-i Şeyh Emir adlı hatunun babasından kalan malını vekili olan zevci Bekir'in Abdi Bölükbaşı adlı kişiye sattığına dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.31/b.3 Mirek ve karındaşı zimmîlerin Seyyid Bekir adlı kişiden murâbaalılık akçesi alacakları olduğuna dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.32/b.1 Semerci esnafının nefer harcı olarak Ali Kethüda'ya yüz guruşda iki guruş verecek durumları olmadığından yüz guruşda bir guruş

vermeleri kararına dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.32/b.2 Rabia bint-i Mehmed adlı hatunun Cemşid Hamamı'nda pazar günleri için taşrada olan yeri satın aldığına dair Fi't-tarihi'l-mezbur hüccet kaydı.

s.32/b.3 Hüseyin bin Mat Hasan adlı kişiyi Korukoğlu Ömer adlı kişinin darp edip, kapısını kırıp, eşkıyalık ettiğine dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.33/b.1 Yeniçeri Serdarı Ömer Ağa'ya gönderilen emirde eşkıyalık edenlerin hakkından gelineceğine dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.33/b.2 Mehmed Çelebi bin Hasan adlı kişinin kardeşi Mehmed Bey'den hissesini aldığına dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.33/b.3 Görgüşan karyesinde Kamer bin Bekir Ali ve Kocer bin İbrahim ve Ali Bik bin Hızır'ın babası Bekir Ali'nin birkaç gün evvel evden çıktığı sonra ölüsünün bulunduğu ve bunun araştırılmasına dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.33/b.4 İlvekili Osman Çavuş'un Odabaşı Halil Beşe'ye iki yüz elli beş gurus borçlu olduğu, iki yüz gurusunu Cemâziye'l-evvel ayında ödediği ve kalanını ise Ramazan-ı şerif'de ödeyeceğine dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.34/b.1 Cafer Beşe bin Ahmed adlı kişinin evini damadı Süleyman Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-evvel 1069 (Ocak 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.34/b.2 Seyyid Hüseyin'in yetimlerine borçlu olan Hacı Bayram bin Sarı'nın onlarla murâbaalık sözleşmesi de yaptığına dair Evâil-i Cemâziyel-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.34/b.3 Ali Çelebi ve biraderi Mehmed Beşe bin İshak adlı kişilerin Seyyid Hüseyin adlı kişinin yetimlerine borcu olup murâbaalık yaptığına dair Evâil-i Cemâziyel-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.34/b.4 Cüce Bekir'in kardeşi Halil'in Uncu Tanrıverdi adlı kişiyi darp ederek, kafasını kırdığına dair Evâil-i Cemâziyel-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.35/b.1 Sefer Bey adlı kişinin hizmetinde bulunan Ahmed'in firar ederek İsmail ibn-i Yusuf adlı şahsın yanına gitmesi ve Sefer Bey'in hizmet-

çisini geri istemesine dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.35/b.2 Harput kalesi dizdarı Hüseyin Ağa ve Ali kethüda, kale neferatıyla beraber karye halkından sene-i atıyye mahsulünden ispenç, avarız, resm-i arus ve bâd-ı hevâ vergilerini topladığına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.35/b.3 Raziye bint-i Mehmed adlı hatunun babasından kalan maldan hissesini kardeşi İbrahim adlı kişiden aldığına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.36/b.1 Şehribân bint-i Mehmed Coş adlı hatunun babasından kalan maldan hissesini kardeşi İbrahim adlı kişiden aldığına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.36/b.2 Cihanbeyli tâ'ifesinden Monla Rıdvan'ın Malatya kazâsına tabi Pıhtı karyesi sâkinlerinden Halil bin Hacı Hasan, Ömer ve Yusuf adlı kişilerden mahsul alıp inkâr etmesi, ancak şahitler huzurunda mahsul aldığına ortaya çıktığına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.37/b.1 Harput'un İlvekili Osman Çavuş'un birçok karyeye mübaşir göndererek öğrendiği üzere Cihanbeyli Monla Rıdvan adlı şahsın halka zorbalık yapıp şiddet uyguladığına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.37/b.2 Alaca Mahallesinde sâkin Ali adlı kişinin vefatıyla kızı ve oğluna valideleri Asiye adlı hatunun vasî olması ve kalan malı satarak çocuklarının hisselerinin taksimine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.38/b.1 Holpenk karyesinde Monla Rıdvan ve karındaşı İbrahim ibn-i İlyas adlı kişilerin Cerciş Ağa'dan borç alıp bu borç için birbirine kefil olup, murâba olarak borçlarını tohum, buğday ve arpa cinsinden ödemelerine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.38/b.2 Yazıcıoğlu Osman adlı kişinin vefatıyla oğlu İbrahim ve zevcesi Döne adlı hatunun malını Yeter adlı hatuna satışına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.39/b.1 Kesrik karyesinde Semik ve karındaşı Tavtil adlı zımmîlerin tarlalarını Recep Beşe adlı kişiye satması, fakat Recep Beşe'nin bu satıştan kendi rızasıyla vazgeçmesi, sonra bu tarlaların ihale edilip Mustafa Çelebi

adlı kişiye satışına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.39/b.2 Seyyid Bekir bin Seyyid Hüseyin adlı kişiden Bagdesar ve Yadik adlı zimmilerin borç alması ve birbirine kefil olmalarına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.39/b.3 Diyarbekir eyaleti mutasarrıfı Vezir Murtaza Paşa'nın Malatya'da kalan atlarını Malatya Mütesellimi tarafından tayin olunan Halil ve Mehmed adlı kişilerin Harput'a getirdiği ve burdan da Diyarbekir'e gideceğine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.40/b.1 Cennet bint-i Halil adlı hatunun babasından kalan malı ele geçirmek için Süleyman Beşe adlı kişinin zorla evine girdiğine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.41/b.1 es-Seyyid Hüseyin bin es-Seyyid Mehmed adlı kişinin zevcesi Saliha adlı hatunun mihrini vermek için Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde bulunan mülkünü satışına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.41/b.2 Şehroz mahallesi sâkini Nurican veled-i Malican adlı zimmînin mülkünü Mustafa adlı kişiye satışına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.41/b.3 Safiye bint-i Kürd Ali adlı kadını Halil adlı kişinin darp ettiğine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.42/b.1 Atiye adlı kadının zevci Mehmed Beşe'nin kervanla gelip giderken yolda kayıp olduğuna dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.42/b.2 Mûri karyesinde Bedros adlı zimmînin Sefer'in vefat eden kardeşinin mirasından hissesi olmadığı halde hak talep ettiğine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.42/b.3 Esmâ bint-i es-Seyyid Mahmud adlı kadının vefatının ardından varislerinin hisselerini aldığına dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.43/b.1 Harput'ta Bekir bin Musli adlı kişinin ve oğlunun Ali Çelebi ibn-i Mehmed Beşe adlı kişi tarafından câmî önünde darp edilmesine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.43/b.2 Kesrik karyesinde Sarkis veled-i Davud adlı kişinin tarlasını Mustafa Ağa adlı kişiye satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.43/b.3 Osman bin Ali ve kardeşi Hüseyin adlı kişilerin babalarının malından kalan hisselerini aldıkları ve bu maldan validelerinin mihrini ödediklerine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.44/b.1 es-Seyyid Bali adlı kişinin çocuklarının ve zevcesinin nafakası için iki dükkandan hissesini sattığına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.44/b.2 es-Seyyid Hasan bin İsrail'in babasından kalan malını Hüseyin Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.44/b.3 İğiki karyesinde Kırkik veled-i Gazar adlı zımmînin Elkisan tarafından darp edilip dışının kırıldığına dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.45/b.1 Kirakos veled-i Topal adlı zımmînin Şehroz mahallesinde bulunan mülkünü Kesbir veled-i Simar adlı zımmîye satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.45/b.2 Kirakos veled-i Topal adlı zımmînin Hüseyin karyesinde bulunan bağ hissesini Kesbir adlı zımmîye satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.45/b.3 Cennet bint-i Halil adlı hatunun babasından kalan mirası için Mehmed Çelebi'nin vekil tayin olduğuna dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.45/b.4 Mehmed Beşe ibn-i Abdullah'ın İbrahim Beşe adlı kişiye verdiği borcu tahsil ettiğine dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.46/b.1 es-Seyyid Hasan bin İsrail'in İrtimnik karyesinde olan tarlasına Menas veled-i Bokik ile beraber bezirhane inşa ettiğine dair Evâil-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.46/b.2 İbrahim bin Abdullah adlı kişinin Pekinik'de bulunan tarlasını İsmail adlı kişinin zabt ettiğini söylemesi ve bu tarlanın daha önce Ali Bey'e satıldığı ve İsmail'in Ali Bey adlı kişiden şüf'a yöntemiyle satın aldığıının şahitlerin şهادetiyle kabulüne dair Evâil-i Recebül-mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.47/b.1 Monlakendi karyesinde Raziye bint-i Kasım adlı kişinin mezhebini değiştirmesine dair Evâil-i Recebül-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.47/b.2 Arkiz veled-i (boş) adlı zımmînin mülkünü Hasan Ağa adlı kişiye satışına dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.47/b.3 İğiki karyesinde Elkisan adlı zımmînin Azor adlı zımmîden alacaklı olduğu, ancak Gazar zımmînin borcunu daha önceden ödediğine dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.48/b.1 Elkisan adlı zımmînin Mahmud Bey ibn-i Mustafa Ağa adlı kişiye olan borcunu ödediğine dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.48/b.2 Şehroz mahallesi sâkini Eranik bint-i Avik adlı zımmîyenin evini ve odunluğunu Hasan adlı kişiye satışına dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.48/b.3 İlvekili Osman Çavuş'un Harput'a bir yıllık ücretini de alıp atandığı, ancak dokuz aylık hizmetten sonra vefat ettiği ve kardeşi Mustafa Çelebi'nin kalan süre için ilvekili görevini yaptığına dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 tarihli ferman.

s.49/b.1 Harput mukâtaası zabiti Osman Bey'in Harput sükkânından tamga ve bâc-ı ubur ücretini toplayıp Osman'a toprak kiraladığına dair Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.49/b.2 Veli bin Bekir adlı kişinin vefatıyla validesi ve amcası oğlu Mahmud Çelebi adlı kişinin Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde bulunan mülkünü Bekir Çelebi'ye satışına dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.50/b.1 Ahmed bin İsa'nın babası vefat edince alacaklı olduğu Cüce Ahmed ve Abdurrahman bin Ömer'den hakkını istediğine, onların da cevaben bu borcu Ahmed bin İsa'nın babası vefat etmeden önce tamam olarak ödediğine dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.50/b.2 Raziye ve Şehriban bint-i Mehmed adlı hatunların babalarının malından kalan hisselerinin eksik olduğu için kardeşleri Mustafa adlı kişiden kırk beşer guruş ve birer kilim daha aldıklarına dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli fetva kaydı.

s.51/b.1 İrtimnik karyesinde Fatma bint-i Ali Beşe adlı hatunun tarlasını Mahmud ve Mehmed adlı kişilere satışına dair Evâil-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.51/b.2 İrtimnik karyesinde Fatma bint-i Ali Beşe adlı hatunun Mahmud Bey ve Osman Bey'den aldığı borç karşılığında tarlasını rehin verdiği,

ödeyemediği takdirde borcuna karşılık tarlayı vereceğine dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.52/b.1 Harput sâkini olup sefer-i hümayunda vefat eden Derviş Beşe adlı kişinin çocuklarına ve eşine Fatma bint-i Mehmed'in vasî tayin olduğuna dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.52/b.2 Iğki'de Gazar veled-i Korkik adlı zımmînin Elkisan veled-i Fernikol adlı zımmîden alacaklı olduğuna dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.53/b.1 el-Hâc Ömer Bey bin Rıdvan Ağa adlı kişinin, İbrahim ve Halil adlı kişilere borçlu olup borcuna karşılık çiftliğini verdiği dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.53/b.2 Vezir-i azam hazretlerinin buyrulduzu ile Harput'ta mübaşir olan Mehmed Ağa'nın Çorkiğ karyesinde öldürülen Bekir Ali adlı kişinin düşmanının olup olmadığına, katilinin kim olduğunun araştırılmasına dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.53/b.3 Hefthisar karyesinde Kaya bin Dünder'in değirmenini Bekir Ağa adlı kişiye satışına dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.54/b.1 Harput kalesi sâkinlerinden Munzur Bey adlı kişinin oğlu Yusuf Çelebi'nin vekâleten babasının alacağı murâbaa akçesini Necrik adlı zımmîden tahsiline dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.54/b.2 Mehmed Beşe bin Hüseyin Beşe adlı kişiyi Mehmed bin Sino adlı kişinin darp edip dişini kırdığına dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.54/b.3 Bekir Çelebi ibn-i Halil Ağa adlı kişinin Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde olan evini ve kilerini Osman Beşe adlı kişiye satışına dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.55/b.1 Mustafa Beşe ibn-i Abdullah adlı kişiye bin altmış beş sene-sinde Osman Bey'in tarlasının resmi tapusunu verdiği dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.55/b.2 Harput sâkini berber Hasan Çelebi adlı kişiye hizmetkârı olan Haçadur adlı zımmînin borcu olduğuna dair Evâil-i Recebül'ferd 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.56/b.1 Sağmanlı Asadur'un annesi Ayşe adlı kadına nafaka ve kisve verdiği dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.56/b.2 Harput'un İlvekili Osman Çavuş kardeşi Mustafa Çelebi ve şehir kethüdası Ali Çelebi mahfel-i kazada Kapukıran Ahmed Ağa'nın hizmeti için Mustafa Beşe'den ücret aldığına dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.56/b.3 Bekir Beşe bin Mahmud Beşe adlı kişinin Barik ve Gazar adlı zımmîlerden alacaklı olduğuna dair Evâsıt-ı Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.56/b.4 Osman bin Keçeci Ahmed Çelebi adlı kişilerin, babasından ve kardeşinden kalan malını ve bağını Mehmed Beşe adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.57/b.1 Halil Beşe ve İsmail Beşe ibn-i Yusuf Bey'in kardeşleri Osman Bey ile ortak mallarını, Osman Bey vefat edinceye kadar Nalband Osman Ağa'nın tasarruf ettiği, Osman Bey vefat edince de Nalband Osman Ağa'nın bu tarlayı sahiplerine vermek için para istediği, ancak buna hakkı olmadığına dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli fetva kaydı.

s.58/b.1 Mustafa Çelebi bin Davud Beşe adlı kişinin Harput mukata'ası emini Osman Bey'e Nalbandbaşı Osman Ağa'nın tarlasını tapu resmi verdiğiine dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.58/b.2 Hüseyin karyesinde Nurican veled-i Çarek ve kardeşi Davit adlı zımmîlerin bağlarını Mikailik adlı zımmîye satışına dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.58/b.3 Mustafa Çelebi (bin) Arnavud Mehmed Beşe ve Osman Bey ibn-i Ali Bey adlı kişilerin çiftliğine zorla sahip olmaya çalışan İsmail'i davası ve İsmail'in cevaben tarlanın kendi mülkü olduğunu söylediğine dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.59/b.1 Osman Bey ibn-i Haydar Ağa adlı kişinin Hüseyin karyesine sâkin İbrahim ibn-i Ahmed adlı kişiye tarlasını ve bağını satışına dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.59/b.2 Fatma bint-i Ali Bey adlı kadının Danışmendli nahiyesindeki mülkünü Mehmed bin Habil adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.59/b.3 Şeyh Ebu'l-Kasım Efendi vefat edince malından zevcesi Emine adlı kadının ve çocuklarının hisseleri için Ahmed Beşe'nin vasî tayin olduğuna dair Evâhir-i Recebül'ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.60/b.1 Şeyh Ebu'l-Kasım Efendi vefat edince oğlu Ahmed Beşe'nin validesi ve kardeşine vekâlet edip Çemişgezek kazasında babalarından kalan

bağı ve ahır Osman Bey adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.60/b.2 Avculu karyesinde Mehmed Koca bin Davud ve oğulları Halil ve Şeyh Hasan adlı kişilerin Cafer Bey ibn-i Mahmud adlı kişiden borç aldığı ve birbirlerine kefil olduğuna dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.61/b.1 Mehmed bin Tanrıverdi adlı kişinin Üçağaç karyesinde kısrağının telef olduğu, Hızır'ın kısrağın yanında olduğu, Hızır'ın da cevaben Zülfikar'ı suçladığına dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.61/b.2 Harput'un İlvekili Mustafa Çelebi ve şehir kethüdası Ali Çelebi bin Abdulhâlim'in Mahmud Çelebi bin Ahmed Bey'e Diyarbekir'e gidecek develerin mühimmatı ve giderinin yanı sıra cisir ve tahta kirası için yüz elli riyalı gurusu verdiği dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli tezkire.

s.61/b.3 Harput'un İlvekili olan Mustafa Çelebi'nin Mahmud Bey adlı kişiye miri atların arparları ve üç gecelik masrafları için verdiği ücrete dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli tezkire.

s.62/b.1 Harput mukâtaa zabiti Osman Bey'in seferi hümayun masrafları için İlvekili Osman Çavuş'un Mustafa Ağa'dan beş yüz, Derviş Beşe'den ikiyüz altmış, Halil Beşe'den altı yüz elli ve Habib Beşe'den yüz yirmi beş gurusu aldığı dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli tezkire.

s.62/b.2 Harput kalesi sâkini Osman Bey adlı kişinin Şefri nahiyesinde bulunan bağını Kürd Ahmed'in zevcesi Raziye adlı kadına satışına dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069(Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.62/b.3 Şeyh Ebu'l-Kasım adlı kişinin vefatı ile oğlu Ahmed Beşe adlı kişinin, kardeşi ve validesine vekâleten, babasından kalan Çemişgezek'de bulunan bağını Yusuf Çelebi ve Ali Bey adlı kişilere satışına dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.63/b.1 Bekir bin Monla Mehmed adlı kişinin Süleyman ve Halil Bey adlı kişilere borcu olduğundan Mazgiri nahiyesinde bulunan malını borcuna takas olarak verdiği dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069(Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.63/b.2 Sefer-i Hümayunda vefat eden Derviş Beşe adlı kişinin eşi ve çocuklarına kalan malı için Ali Bey'in vekil tayin olduğuna dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.64/b.1 Sakazade Murtaza adlı kişinin Ahmed Çelebi adlı kişinin ceddinden olduğu ve malına vâris olmak istediğine dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.64/b.2 Harput'un İlvekili Mustafa Çelebi ve şehir kethüdası olan Ali Çelebi ibn-i Abdulhalim'in kethüda yeri Hacı Cerciş Ağa'ya atların mühim-matı ve bakımı için ücret verdiği dair Evâhir-i Recebü'l-mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli tezkire.

s.65/b.1 Sare Hatun Camii'nin imamı ve hatibi olan el-Hâc Osman Efendi'nin gece evine girdiği sırada Hüseyin Beşe ibn-i Ahmed adlı şahıs tarafından darp edildiğine dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.65/b.2 Ali Bey ibn-i Mahmud adlı kişinin Meydan Mahallesinde bulunan mülkünü Rahime adlı kadına satışına dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.66/b.1 Safiye bint-i el-Hâc İbrahim adlı kadının Ortak Nahiyesinde bulunan bağını Veli Beşe ve Ahmed Beşe adlı kişilere satışına dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.66/b.2 el-Hâc Kaya bin Mahmud adlı kişinin Şüşnaz Nahiyesi ve Hacı Mahallesinde olan malını ve dükkanını zevcesi Rahime'ye mehir olarak verdiği dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.67/b.1 Osman Beşe ibn-i Ahmed adlı kişinin evini ve ahırını Veli Bey adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.67/b.2 Kohpinik aşiretinden çoban olan Arduca adlı kişinin el-Hâc Hasan Ağa'dan borç aldığı beş yüz davardan bir kısmını ödeyip, yüz dokuz dar ve iki batman taze peynir, dokuz buçuk batman yağ borcu kaldığına dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.67/b.3 Bekir ibn-i el-Hâc Mehmed adlı kişinin Ebu Tahir Mahallesinde olan mülkünü Yadiğâr ibn-i Maksud adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Recebü'l-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.68/b.1 İbrahim Beşe ibn-i Abdullah adlı kişinin İsmail adlı kişiye babasından kalan malı zabt ettiği için davası ve İsmail'in cevabında İbrahim Beşe'nin validesinin ve kardeşlerinin bu bağı Ali bin Abdullah adlı kişiye

sattığı ve kendisinin bu malı şüf'a ile Ali'den satın aldığına dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.68/b.2 Asitane-i saadete giden develerin üzerinde servan başı olan İbrahim Bey ve serbakar Ali Bey ve Diyarbakir'da Çerçibaşı Mustafa Bey'in zikr olunan develerden dördünün Eğil'de dördününde Palu'da helak olduğunu bildirdiğine dair Evâhir-i Recebül mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli tezkire.

s.69/b.1 Debbağ Ömer adlı kişinin tasarrufunda olan ev, dükkân ve sahn gibi mallarının kendi kazancı olduğu, oğlularının talep etmemelerini istediğine dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.69/b.2 Bekir ibn-i Ataullah'ın varisi olan İbrahim'e dam, Halil'e de ahır, kazan, kazma ve kilim hıbe ve temlik ettiğine dair Evâhir-i Recebül'-ferd 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.70/b.1 Bekir bin Ataullah'ın Mehmed adlı kişiye bahçesini evini bağını hıbe ve temlik ettiğine dair Evâhir-i Recebül'-mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.70/b.2 Raziye adlı kadının malından Münevver hatunun mülküdür diyerek feragatına dair Evâhir-i Recebül'-mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.70/b.3 Harput Beyi Osman Bey'in sefer-i hümayunda Gölcük re'â-yalarının atlarından iki tanesini helak edip bir katırı topal bıraktığına dair Evâhir-i Recebül'-mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.71/b.1 Monlakendi karyesinde Zeynep adlı kadının Osman Çavuş adlı kişiye bağını satışına dair Evâhir-i Recebül'-mürecceb 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.71/b.2 Hacıseyli karyesinde Mosik veled-i Bağik adlı zimmînin vefatıyla karındaşına ve oğlunun oğlu Danik veled-i Merat adlı zimmîye ve oğulları Bağik, Yosef ve Merat'a dört hisse verildiğine dair Evâhir-i Şa'ban 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.71/b.3 Habibe adlı kadının Müderris Mahallesinde olan evini ve kilerini Abdullatif Efendi'ye satışına dair Evâil-i Şa'ban 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.72/b.1 Amid şehrine bağlı Çobi Mahallesinde Seyyid Mehmed Çelebi'nin zevcesi Ayşe adlı kadının Hüseyin adlı kişinin zimmetinde olan mehrini aldığına dair Evâil-i Şa'ban 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.72/b.2 Seyyid Musli ibn-i Seydi adlı kişinin Pekinik nahiyesindeki bağını Seyyid Yahya adlı kişiye satışına dair Evâil-i Şa‘ban 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.72/b.3 Harput reayaları meclis-i şer‘e gelip Mütesellim Yunus Bey’in nüzül malını sorması üzerine cevaben Yunus Bey’in nüzül malıyla saray kirasını verdiği dair Evâil-i Şa‘ban 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.73/b.1 Seferde vefat eden Ekellizade Hasan adlı kişinin zevcesinin mülkü ve kilerine Ömer adlı kişinin müdahale ettiğine dair Evâil-i Şa‘ban 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.73/b.2 Ali Bey ibn-i Piri Beşe adlı kişinin Harput’un İlvekili Mustafa Çelebi ve şehir kethüdası Ali Çelebi’nin mahzarında on yedi ay hizmetinden sonra artık gücünün yetmediği için menzileciliği bırakmak istediğine dair Evâil-i Şa‘ban 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.74/b.1 Diyarbekir sâkinlerinden Ömer bin Osman Beşe’nin vefat eden varisi Dayızade Hüseyin adlı kişinin Danişmendler Nahiyesinde ve Iğıkı Nahiyesindeki malını vakf ettiğine dair Evâil-i Şa‘ban 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.75/b.1 es-Seyyid Halil adlı kişinin Mısır’da vefat eden kardeşi es-Seyyid Hasan Çelebi’den intikâl eden malını Mehmed Beşe’nin zabt ettiği, Mehmed Beşe’nin de cevaben Hasan Çelebi adlı kişinin vefatıyla zevcesi ve çocuklarının vekalet ettiği ve sonra ceddeleri Raziye’ye bıraktığına dair Evâil-i Şa‘bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.75/b.2 Rabia bint-i el-Hâc Ömer Hatemi adlı kişinin es-Seyyid Halil adlı kişiyi vekil tayinine dair Evâil-i Şa‘bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.76/b.1 Ekellizade Hasan Beşe’nin evini zabt ettiği için Ömer bin Mehmed’i davası ve şahitler ile Ömer adlı kişinin alakasının olmadığına dair Evâil-i Şa‘bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.76/b.2 Döne bint-i Fethullah adlı kadının Hoca Mahallesinde babası ve kardeşinden kalan mülkünü es-Seyyid Yunus adlı kişiye satışına dair Evâil-i Şa‘bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.77/b.1 Raziye bint-i Bali adlı kadının Muaviye ve Bekir’e ölünceye dek kendine bakmaları karşılığında evini hibe ve temlik ettiğine dair Evâil-i Şa‘bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.77/b.2 Hüseyin Beşe bin Bekir Bey adlı kişinin babasından kalan Müridi Nahiyesindeki bağı Mehmed bin Suvar adlı kişiye satışına dair Evâil-i Şa‘bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.78/b.1 Harput sâkini İbrahim adlı kişinin Bağdat Seferinde iken evine Cennet adlı kadının girdiği ve eşyalarını çaldığı iddiası için İbrahim Ağa'nın mübaşir tayin olduğuna dair Evâil-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.78/b.2 Pertek sancağında şehir reayalarının İlvekili Mustafa Çelebi'nin birkaç yıl görev yaptığı ve artık Mustafa Çelebi'nin görev yapmasını istemediklerine dair Evâil-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.78/b.3 Pertek sancağında İlvekili olan Mustafa Çelebi'nin birkaç yıl görev yaptığı ve artık burada görev yapmayacağına dair Evâil-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.79/b.1 Sefer-i Hümayunda vefat eden Eşşek Ahmed Beşe adlı kişinin çocukları için valideleri Fatma adlı kadının vasî tayin edildiğine dair Evâil-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.79/b.2 Kürd Mustafa adlı kişinin zevcesi Cennet adlı kadın İbrahim adlı kişiden, zevci Mustafa'yı hapse attırdığı ve hapiste iken vefat ettiği için şikâyetine dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.79/b.3 Kürd İbrahim adlı kişinin Mustafa'nın zevcesi Cennet ve oğlu tarafından darp edildiği ve mübaşirin Cennet ve oğlunu hapse attığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.80/b.1 Ömer Bey ibn-i Osman Beşe adlı kişinin vârisi olan Vanizade Hüseyin adlı kişiye Halil Ağa zimmetinde olan hakkının tamam olarak verildiğine dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.80/b.2 Zikr olunan vârislerin Ahmed Bey adlı kişiden de talep ettikleri ücreti aldığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.80/b.3 İbrahim Ağa adlı kişinin kendisini darp ettikleri için Cennet adlı kadın ve oğulları ile zevci Mustafa adlı kişiden şikâyeti ve mübaşir vasıtasıyla Mustafa'nın hapse atılması neticesinde Mustafa'nın hapiste ölmesi konusundaki şikâyet üzerine yapılan tahkikatta Mustafa'nın hapiste eceliyle öldüğüne dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.80/b.4 Hüseyinik karyesinde Ali bin Musa adlı kişinin bağını Sahok veled-i Kirakos adlı kişiye satışına ve kardeşlerine hisselerini verdiğine dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.80/b.5 Osman Çavuş'un zevcesi Atiyye adlı kadının mehrini ödemek için Ahmed Bey Mahallesinde bulunan evini satışına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.81/b.1 Harput Serdarı olan Ömer Ağa'nın Mehmet isimli şahsı darp edip yaraladığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.81/b.2 Harput sâkinlerinden Feyzullah Çelebi ve kardeşleri Fahrettin, Zülfikar ve Hatice'nin Şefri Nahiyesinde bulunan mülklerini Mustafa adlı kişiye satışına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.82/b.1 Harput sâkinlerinden Mustafa'nın vefatı ile eşi Cennet Hatun, oğlu Bekir ve kızı Rabia'nın İbrahim Ağa ile dava ve nizamının kalmadığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.82/b.2 Ahmet Çelebi isimli kişinin Ebu Tahir Mahallesinde olan evini ve ahurunu Ali Beşe'ye satışına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.82/b.3 Havas-ı Hümayun karyelerinden Kesrik, Hersenk, Holpenk, Sürsürü, Bizmişen, Mornik, ve Haciseyli karyelerinde bulunan zimmîlerden atlar masrafı için ve don yağı için buyruldu ile İlvekili Mustafa Çelebi ve nefs-i şehir kethüdası Ali Çelebi'nin ücret topladığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.83/b.1 Derviş Beşe'nin Alişam karyesi sâkinlerinden alacaklı olup, Mustafa Ağa vekâletiyle alacağının tahsilini sağladığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.83/b.2 Hasan Beşe ibn-i Abdullah'ın mülkünü Merad adlı zimmîye satışına dair Evasıt-ı Muharremül-harâm1069 (Ekim 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.83/b.3 Ahmed Çelebi bin Türkman'ın Zaluni karyesinde babasından kalan bağ ve tarlasını Omenek veled-i Muhtem adlı zimmîye satışına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.83/b.4 Holpenk karyesinde Kolik veled-i Sehak adlı zimmînin kavak eşcarını Cerciş Ağa'ya satışına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.84/b.1 Nurali mezrası sâkinlerinden Alican Bey'in bahçe hususunda, husumetli olduğu Kolik adlı zimmî ile davasının kalmadığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.84/b.2 Ali Çelebi ibn-i Abdulkasım'ın Hamidi karyesinde bulunan topraklarını Ali isimli kişinin zorla zapt ettiğine dair Evâsıt-ı Recep 1069 (Mart 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.84/b.3 Monla Munzur'un validesinin vefatıyla kendisine miras kalan Cemşid Hamamındaki yerini ve tarlasını Ali ve Bekir Bey'e satışına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.84/b.4 Ali Bey b. Büyük el-Hac Bey'in topraklarını Ali Bey'e sattığı ve tapu ettiğine dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.85/b.1 Elkisan veled-i Fernikol zımmînin Gazar zımmîye borçlu olup bu borcu ödeyecek gücünün olmadığı ve iflas ettiğine dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.85/b.2 Harput kazası sâkinlerinden Bagdesar veled-i Borçke adlı zımmînin validesinden miras kalan sekiz guruş, bir top beyaz kumaş ve bir halıyı teslim aldığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.85/b.3 Hacıseyli karyesi sâkinlerinden Hanik veled-i Merad ve amcası arasındaki mal anlaşmazlığına dair Evâsıt-ı Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.85/b.4 Harput sâkinlerinden Mahmud Bey ve kardeşi Ömer Bey'in validelerinden intikal eden, Hamidi karyesindeki tarlaya Mustafa'nın babası Bekir Beşe'nin müdahale edip sınırlarını ihlâl ettiğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.86/b.1 Harput sâkinlerinden Mahmud Bey ve kardeşi Ömer Bey'in validelerinden miras kalan Hamidi karyesindeki tarlaya Mustafa'nın babası Bekir Beşe'nin müdahale ettiği ancak Mustafa'nın babasını engellemeye çalıştığı ve bu duruma razı olmadığına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.87/b.1 Ömer Bey ibn-i Büyük el-Hac'ın Hersenk karyesinde bulunan tarlasını Mahmud Beşe'ye satışına ve Mahmud Beşe'nin ücreti iki sene içinde ödeyeceğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.87/b.2 Kasap Munzur Bey'in karındaşı Kaya ve oğlu Mustafa adlı kişilerin İlyas'ın oğlu tarafından darp ve gasp edildiklerine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.87/b.3 Köse Mustafa'nın vefatıyla kızı Hatice hatunun vekâlet ederek kardeşleri, validesi ve kendi hissesini taksim ettiğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.88/b.1 İlvekili Mustafa Çelebi ve nefsi-i şehir kethüdası Ali Çelebi'nin Mahmud adlı kişiye hizmet bedeli olarak ücret vereceğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.88/b.2 Mutasarrıf Ali'nin Şefri Nahiyesi'ndeki mülkünü Mehmed isimli kişiye satışına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.88/b.3 Nekerek karyesi sâkinlerinden İbrahim ibn-i Abdullah ve kardeşi oğlunun bağını, öküzünü, bahçe ve tarlasını Ali Bey'e satışına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.89/b.1 Harput'da Havas-ı Hümayun karyelerinden olan Zeyve karyesinde bulunan bazı reayaların sürsad ve nüzül vergisini ödemediği bazısının ise, bu vergiyi ödemediğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.90/b.1 Müri karyesinden Osman Bey'in Diyarbekir monlasından tohum talebi ve sonrasında çıkan anlaşmazlığa dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.90/b.2 Yakub adlı sahsın vefatıyla kalan malını eşi Fatma Hatun'un vekâlet ederek, çocuklarının nafakası için Yakub bin Uğurlu'ya satışına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.91/b.1 Harput sâkinlerinden Kasab Munzur ve Ömer Beşe'nin Karasaz karyesinden, Mustafa ve Osman'ın, İlyas ve oğlunun ve karındaşı Mustafa'nın Koçkale karyesinden nefer akçesi aldığına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.91/b.2 Ayşe bint-i Nebi isimli kadının Süleyman Beşe'den altı bin akçe mehir alacağı olduğuna dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.91/b.3 Ayşe ve Fatma bint-i Kaya Şubaşı adlı kadınların babalarının vefatıyla vasî tayin olunan Halil bin Kaya'dan mehirlerini talep ettiklerine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.92/b.1 Harput sâkinlerinden Mahmud Bey ve Ömer Bey ibn-i Mehmed Çavuş, oğlu Ali ve kardeşi, Mustafa Ağa'nın Tadım karyesindeki topraklarını 1063 senesinde Kirakos veled-i Loyan adlı zimmîye sattıkları ve tapunu verdiklerine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.92/b.2 Tamamlanmamış belge.

s.93/b.1 Harput zeametinden sorumlu silahdar Ağa Mustafa Ağa'nın zeamet verdiği kişilere dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.93/b.2 Harput zeametine tayin olunan Osman Ağa'nın Herdi zeametini askerlere verdiği dair Fi't-tarihi'l-mezbur.

s.93/b.3 İçme karyesinde Haçuk veled-i Mankisor zımmînin kızını Makik zımmînin oğluyla evlendirdiği ve oğlunun ölümüyle Haçuk'un kızını yeniden evlendirmesine Makik'in mani olduğuna dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.94/b.1 Harput mütesellimi İbrahim Ağa'nın Konak mezrasında ve Karasaz karyesinde çalınan hayvanlardan Mehmet Bey'i sorumlu tuttuğuna dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.94/b.2 Yunus Bey'in Ömer Bey'e olan borcunu ödediğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.95/b.1 Monla Mustafa, Osman, Ömer ve Raziye adlı kişilerin babalarının vefat etmeden malını ve bahçesini vakfedip, gelirinin Harput camisine bahçesindeki üzümün Nakşibendi tarikatına verilmesini istediğine dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.95/b.2 Mornik karyesinde Ağa Sultan bint-i Murad Beşe isimli kadının kocası Ali Beşe'den mehir hakkını ve oğlu Mustafa'dan süt hakkını aldığına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.96/b.1 Ağa bint-i Murad Beşe'nin kocası Ali Beşe'nin vefatıyla mirasından hissesini aldığına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.96/b.2 Harput sâkini debbağ Ömer bin Veli'nin malını oğlunun oğlu Bekir'e satışına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.96/b.3 Mehmed Beşe bin Kalender'in vefatıyla çocuklarına vasî olarak zevcesi Raziye bint-i Hasan'ın olduğuna dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.96/b.4 Mehmed Beşe bin Kalender'in vefatıyla eşine ve çocuklarına kalan evi ve malı zevcesi Raziye bint-i Hasan isimli kadının Ahmed Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.97/b.1 Konaklamaz karyesi sâkinlerinden Mahmud bin Maksud'un babasından kalan malı Ali adlı kişiye satışına dair Evâhir-i Şa'bân 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.97/b.2 Mine bint-i Nebi adlı kadının Câmi‘-i Kebîr Mahallesi’nde olan mülkünü Hüseyin Ağa’ya satışına dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.98/b.1 Hokaz adlı zımmînin malını kardeşi Merad’a satışına dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.98/b.2 Serdar Ömer Ağa’nın Mürî karyesi sâkinlerinden Bedros ve oğlu Keşiş’e vekâlet ettiğine dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.98/b.3 Zeki Çelebi’nin kızları için valideleri Hadice bint-i Harun Çelebi’nin vasî tayin olduğuna dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.98/b.4 Selim Beşe’nin vefatıyla eşinin mehrini ve çocuklarının miras hakkını aldığına dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.99/b.1 Hoh karyesi sâkinlerinden Vernan veled-i Manik zımmî ile kardeşi Anzuk arasındaki toprak anlaşmazlığına dair Evâil-i Ramazan 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.99/b.2 Monlakendi karyesi sâkinlerinden Ahmed bin Oruç’un babasından kalan mala Ayşe bint-i Hacı Abdi adlı kadının müdahale edip, ele geçirdiği Ahmed bin Oruç’un hakkını talep ettiğine dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.99/b.3 Halil Bey ibn-i Küçük İbrahim Bey’in Osman Çavuş’dan alacaklı olup, hakkını talep ettiğine dair Evâil-i Ramazanü’l-mübarek 1069 (Mayıs 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.100/b.1 Ömer Bey ibn-i Büyük el-Hac Bey’in Kuyulu karyesindeki mülkünü Çötek veled-i İsna adlı zımmîye satışına dair Evail-i Ramazan 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.100/b.2 es-Seyyid Ahmed bin Mehmed’in Abdulkadir Geylani Hazretlerinin soyundan olduğuna dair Evâil-i Şehri Ramazanü’l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.101/b.1 Zarife bint-i Mehmed isimli kadının kocası Bekir’den boşandığı ve mehrini aldığına dair Evâil-i Ramazan 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.101/b.2 Harput’da dükkân sahibi olan Hasan bin Cafer’in taşradaki dükkânlarının durumu ve müdahale edenler için şikâyetine dair Evail-i Şehri Ramazanü’l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.102/b.1 Yusuf bin Ali'nin babasından kalan maldan validesi İnsaf bint-i İsa Hoca adlı kadına hakkını verdiğiine dair Evâil-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.102/b.2 Seyyid Halik bin Ali'nin Şüşnaz Nahiyesinde bulunan bağını Halil'e satışına dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.103/b.1 Bekir Ağa tarafından Harput'da iki yüz seksen dokuz hanenin avarız ve nüzül vergisinin toplandığına dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.103/b.2 İrtimnik karyesi sâkini Hanuk veled-i Kirakos'un kardeşi Mardos Keşiş'den babasından kalan maldan hakkını talep ettiğiine dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.104/b.1 Mustafa Beşe ibn-i Ömer Beşe'nin Maden veled-i Evsab'dan alacağını tahsil ettiğiine dair Evâsıt-ı Ramazan 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.104/b.2 Harput sâkinlerinden İnsaf bint-i İsa Hoca adlı kadının zevci Mehmed'den kalan malını kendisine bakması karşılığında oğlu Mustafa'ya verdiğiine dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.104/b.3 Ali Beşe bin Abdullah'ın Ahmed Bey Mahallesiindeki mülkünü el-Hac Bekir'e satışına dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.105/b.1 Sarını karyesi sâkinleri ile Erbab-ı Tımar'dan olan Ali Bey arasındaki toprak anlaşmazlığına dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.105/b.2 Mornik karyesi sâkinlerinden Tavtil veled-i Keşiş ve oğulları Kirakos, Totlik, ve Maker'in Sefer Beşe'ye borçlu olduğu için tarlasında murâbalık yaptığına dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.106/b.1 Zağfirani karyesi sâkinlerinin fazla harc ücreti toplandığı için devlete arz-u hal ettiğiine dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.106/b.2 Nefs-i şehir zeametlerinin bazı yerlerde noksan bazı yerlerde tam olarak topladığı nüzül ve avarız ücretine dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.106/b.3 Müri karyesi sâkinlerinden Manuk, Bedros, ve Markos ve oğlu ve amcası oğlu Keşiş adlı zımmîlerin Abdi Bölükbaşı bin Allahverdi'ye borçlu olduğu ve bu borcu üç yıl murâbalık yaparak ödediğine dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.107/b.1 Şehriban ve Rabia bint-i İsa adlı kadınların dükkânları için İbrahim bin Habil'i vekil tayinine dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.107/b.2 Süleyman Beşe'nin vefat etmesiyle İsmail Beşe'nin validesi Beythan hatunun mehrini verdiği dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.107/b.3 Ali bin Ömer'in Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde bulunan mülkünü İbrahim bin Pırbaba'ya satışına dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.108/b.1 Fatma ve Mihriban bint-i İsmail adlı kadınların Ahmed Bey mahallesinde bulunan babalarından kalan mülkü Hacı Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.109/b.1 Hüseyin bin İsmail'in validesi Ayşe adlı kadının Hacı Beşe ile malını takas ettiğine dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.109/b.2 Kesrik karyesi sâkinlerinden Emros veled-i Merad'ın Mustafa bin Bekir'i kavak bahçesini zabt ettiği için davası ve bu bahçenin Mustafa'nın babası tarafınan önceden satın alınmış olduğuna dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.109/b.3 Hoh karyesi sâkini Varton veled-i Amik ile Bekir Bey arasında husumet kalmadığına dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.110/b.1 Teslime bint-i Mustafa adlı kadının azlettiği kölelerden Gülistan'a ev ve samanlık Müsli bin Abdullah'a ve oğlu Zülfikar'a da kendine ölünceye kadar bakmaları karşılığında, Meydan Mahallesi ve Danişmendler Nahiyesinde bulunan malını hibe ve temlik ettiğine dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.110/b.2 Teslime bint-i Mustafa isimli kadının kölesi Zülfikar ve hemşiresi Raziye'yi azad ettiği malından bir miktarını onlara verip bir miktarını vakfettiği ve Zülfikar'ı vakfın mütevellisi yaptığına dair Evâsıt-ı Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.111/b.1 İsmail Beşe ibn-i Süleyman'ın validesinin mehrini verdiği dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.111/b.2 Tepecik karyesi sâkinlerinden Kör Bekir, Mustafa ve Receb'in Süleyman Bey bin Bekir Bey ile arasındaki toprakların sınırları için yaşanan anlaşmazlığına dair Evâhir-i Şehri Ramazanü'l-mübarek 1069 (Haziran 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.112/b.1 Hasan bin Derviş ve Yusuf bin Mehmed adlı kişilerin şahadetlerinin kabul edildiğine dair belge.

s.112/b.2 Karaca Samu isimli zimmînin mülkünü Vanlı Mahmud Bey'e satışına dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.112/b.3 Han karyesi sâkinlerinden Hamza ibn-i İlyas'ın zevcesi Ayşe'ye nafaka ve mehrini verdiği dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.113/b.1 Pağnik karyesine mübaşir tayin olan Kaya Ağa'nın kale masrafları için topladığı ücrete dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.113/b.2 Şintil karyesinde sâkin Artoz veled-i Kirakos zimmînin babasından kalan evine Budak veled-i Merad zimmînin müdahale ettiğine dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.113/b.3 el-Hac Mehmed'in eşi Emine Hatun'a mehrini verdiği dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.114/b.1 Ağin karyesi sâkinlerinden İbrahim bin Merad ve kardeşi oğlu Halil'in malını el-Hac Murad Beşe'ye ihale ettiğine dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.114/b.2 Hatice bint-i el-Hac Halil isimli kadının Ozan Nahiyesinde bulunan malını Monla Mahmud'a satışına dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.114/b.3 Ramazan bin Kaya'nın malını Hacı bin Ali'ye ihale ettiğine dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.115/b.1 Fatma bint-i Cankal Hatun'un zevci Habil Beşe'den mehrini aldığı dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.115/b.2 Zarok karyesinde Mustafa bin Habil'in sürsad ve nüzül akçesi topladığına dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.116/b.1 Ahmed bin İsmail'in malını Osman ibn-i Ömer'e satışına dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.116/b.2 Hoh karyesinde sâkin Mehmed Bey ibn-i Ali'nin zevcesine kızıp boşadığı ancak pişman olup eve dönmek için fetva istediğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.117/b.1 Müri karyesi sâkini Şahik veled-i Melkik zımmînin Vanlı Kara Mahmud Bey'e borçlanıp, bahçesinde murâba olarak çalışarak borcunu ödediğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.117/b.2 Monla Hasan'ın vefat etmeden önce zevcesi Raziye bint-i Kürd Hasan adlı kadına bıraktığı mülke dair Evâil-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.118/b.1 Monla Hasan'ın vefat etmesiyle oğlu Bekir'in kardeşlerine vasî tayin olunup kalan mirastan kardeşleri Hüseyin, Safiye, Emine ve Adile'ye haklarını verdiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.118/b.2 Sino karyesinde sâkin İbrahim Bey bin Şah Ali Bey'in erbab-ı tımardan Seyyid Ali tarafından darp edilip, sol ayağının kırıldığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.118/b.3 Hersenk karyesinde Minkal Mehmed bin Samim'in İbrahim Koca'ya borç verdiği ve Cüce Bekir'in kefil olduğuna dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.118/b.4 Ebu Tahirli Ali bin Resul'un sefere giderken parasını Solak Mehmed'e emanet ettiği döndüğünde bu parayı talep ettiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.119/b.1 Mornik karyesi kethüdası Mekik ve İvanis veled-i Yaram'ın Şaban bin Koca'dan avarız ve nüzül akçesi talebine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.119/b.2 Kamışlı karyesi sâkinlerinden Ömer bin Seyyid Ali'nin Ömer ve Osman adlı kişiler tarafından darp ederek, başının ve kolunun kırıldığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.120/b.1 Tomacan veled-i Menas, karındaşı Şehaz ve hemşiresi Vimek'in mülklerini Veli'ye satışına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.120/b.2 Bektaşî isimli kişinin vefatıyla çocuklarına kalan mirasa üvey babaları Ahmed bin Rıdvan'ın vasî olması ve kalan malı zorla zabt ettiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.121/b.1 Seyyid Ali Bey'in tarlasında murâba olan Seyyid Hasan, Seyyid Hüseyin ve Mustafa bin Şah Ali'nin davalı olduğu Seyyid Hızır ile alakasının kalmadığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.121/b.2 Bekâr Ahmed'in oğulları ve Hasan bin Bekir arasındaki husumetin Monla Mevlana Latif Çelebi tarafından çözüldüğüne dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.121/b.3 Konaklamaz karyesinde yaşayan Mahmud bin Maksud'un bahçesini ve babasından kalan malı Ali bin Hasan'a satışına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.122/b.1 Seyyid Han Bey ibn-i Zülfi Bey'in, Mahmud bin Maksud ve İbrahim bin Hüseyin'in babalarından kalan tarlalarını teslim ettiği ve alakalarının kalmadığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.¹⁴

s.122/b.2 Seyyid Han Bey ibn-i Zülfi Bey'in, Mahmud bin Maksud ve İbrahim bin Hüseyin'in babalarından kalan tarlalarını teslim ettiği ve alakalarının kalmadığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.122/b.3 Konaklamaz karyesi sâkinlerinden Mahmud bin Maksud'un İbrahim bin Hüseyin'den bir miktar para ve tarla alıp daha sonra ödediğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.123/b.1 Konaklamaz karyesi sâkinlerinden Mahmud bin Maksud'un İbrahim bin Hüseyin'e olan borcuna karşılık mülkünü verdiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.123/b.2 İvanes Keşiş veled-i Tavtil'in Yahya ibn-i Mehmet Ağa'ya olan borcuna karşılık mülkünü verdiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.123/b.3 Vanlı Şeyh Ali'nin İsmail Bey bin Halil Bey'den alacaklı olduğuna dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.124/b.1 Odabaşı Ali Ağa'nın mülkünü Mustafa'ya satışına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.124/b.2 Mehmed Bey bin Halil Ağa ve karındaşı Bekir Bey'in Hüseyin Beşe bin Halil Beşe'ye borçlu olup, birbirlerine kefil olduğu bu borcu üç

¹⁴ Bu hüküm s.122/b.2 de mükerrer olarak verilmiştir.

ay ödemeleri bu süre için değirmenini rehin verdiğiine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.125/b.1 İbrahim bin Usta Ahmed'in Şüşnaz Nahiyesinde olan bağ ve bahçesine Deve Hasan'ın zorla girdiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.125/b.2 Herdi aşiretinde Şeyh Ömerli Cemaatinden Maksud bin Hırzır'ın tarlasını Monla Abbas adlı kişiye satışına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.125/b.3 Ömer Bey bin Büyük el-Hac Bey'in kardeşi Ali'ye topraklarını satışına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.126/b.1 Rahime bint-i el-Hac İbrahim Ağa adlı kadının eşi Ömer Bey'in toprağıyla alakasının olmadığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.126/b.2 Gürcü Bey mahallesinde yaşayan Avli Bey ve Rador adlı zımmîlerin avarız ve nüzül verecek güçlerinin olmadığına dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.127/b.1 Ömer bin Ali'nin vefat etmeden çocuklarına miras paylaşımını yaptığı ve oğlunun oğlu Ömer'e bir ev hibe ettiğine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.127/b.2 Vefat eden Yalnız İbrahim Beşe'nin malına Veli Beşe'nin vekâlet edip, kardeşi Rahime Hatun'a hakkını verdiğiine dair Evâsıt-ı Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.128/b.1 Vefat eden Seyyid Ahmed'in çocuklarına amcaları Seyyid Ali'nin vasî olması ve Seyyid Ahmed'den çocuklarına kalan malı Şehriban adlı kadına satışına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.128/b.2 Yalnız İbrahim Beşe'nin vefat etmesiyle kalan mirastan oğlu Veli Beşe'nin kızı Rahime Hatun'a hakkını verdiğiine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.129/b.1 Yalnız İbrahim Beşe'nin vefat etmeden önce dükkânını oğlu Veli Beşe'ye hibe ve temlik ettiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.129/b.2 Yalnız İbrahim Beşe'nin vefat etmeden önce Kal'a meydanında olan dükkânını eşi Ayşe Hatun'a bıraktığına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.130/b.1 Mehmed bin Habil'in Danişmendli Nahiyesinde bulunan mülkünü el-Hac Ahmed Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.130/b.2 Sarılı karyesi sâkinlerinden Merad zımmînin Ali Beşe'nin topraklarını izinsiz sürüp ziraat yaptığına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.130/b.3 Cebeci İbrahim Beşe'nin bahçesine giden su hendeğine taş doldurup bahçesine zarar verdiği için Ömer'i davasına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.131/b.1 Bizmişen karyesinde yaşayan Melkik veled-i Keri adlı zımmînin kardeşini malına ortak ettiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.131/b.2 Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Mimar Asador zımmînin kar elde ettiği halde avarız ve nüzül akçesi vermek istemediğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.131/b.3 Boyacı Mirek'in Mikailik'in usulsüz bir şekilde boyacılık yapıp kazanç ettiği için davasına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.132/b.1 Vefat eden Mehmed Çelebi'nin kalan mirasının çocuklarının ve eşi Belkis'in aralarında taksim edildiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.132/b.2 Perçenç karyesi sâkinlerinden Ohan veled-i Navik zımmînin babasından kalan toprağı Rüstem Beşe'nin zabt ettiği sonra oğlu Osman'a bıraktığı Osman cevabında bu toprağın Ohan'ın kardeşinin Rüstem Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.133/b.1 Muhtar Veli bin Bayezid'in vefat etmesiyle eşine mehir verildiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.133/b.2 Hüseyin Beşe bin Pir Abid'in Osman Çavuş'dan alacaklı olduğuna dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.134/b.1 Ahmed Çelebi'nin Boyacı Hacı'dan borç aldığı sonra bu borcu inkâr ettiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.134/b.2 Herdi cemaatinden Mamo Kethüda'ya babasından kalan değirmenin tamiri için Havas-ı Hümayun zabiti Abdullah Bey'in izin verdiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.134/b.3 Monlakendi karyesi sâkinlerinden Zeynep isimli kadının evinin açılıp eşyalarının dağıtıldığı ve bunun için mübaşir tayin olunduğuna dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.135/b.1 Vartok isimli zımmînin validesinin evine girip küfür edip parasını çalan Simave Keşiş'i dava ettiğine dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.135/b.2 Ali bin Monla Osman'ın ve kardeşinin bağıını Mehmet Bey ibn-i Hasan Ağa'ya satışına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.136/b.1 Merad veled-i Sehak karındaşı Hokaz ve validesi Altun'un Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nde bulunan babasından kalan malını, Yusuf'a satışına dair Evâhir-i Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.136/b.2 Ali Bey ibn-i Büyük el-Hac Bey'in Hozekdek karyesinde bulunan mülkünü Munzur Bey'e satışına dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.137/b.1 Ebu Tahir Nahiyesinde Şah Ali ibn-i İlyas'ın oğlunun oğulları Hasan, Ali ve hemşireleri Ayşe ve Emine'ye evini ve tarlasını hibe ettiğine dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.137/b.2 Kürk karyesi sâkinlerinden Ümran bin Ali Bey, Resul bin Bekir ve Yusuf bin Osman Bey'in otuz yıldır tasarruflarında olan evine Abdullah bin Mahmud'un müdahale ettiğine dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.137/b.1 İvane Keşiş veled-i Tavtil'in bağıını Haçuk adlı zimmîye satışına dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.137/b.2 Monla Mahmud bin Mehmed'in Kömürcüler pazarındaki dükânını Seyyid Mustafa'ya satışına dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.137/b.3 Monik veled-i Mıkırdıç'ın malına zorla sahip olmaya çalışan Şamlı adlı zimmîyi davasına dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.137/b.4 Harput Yeniçeri Serdari olarak Ömer'in tayin edildiği topçu, acemi ve cebecilerden vefat edenlerin bildirilmesi gerektiğine dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli buyruldu kaydı.

s.138/b.1 Mustafa bin Bekir Bey'in papuçcu dükânını Mehmet Çelebi'ye satışına dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.138/b.2 Veli bin Kıymaz'ın bahçesini ve ahurunu Dergâh-ı Ali Yeni-çerililerinden Ali Çavuş'a satışına dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.138/b.3 Sürsürü karyesi sâkinlerinden Ağık veled-i Berik ve oğulları Erkik, Avik, Kesbır ve Lemkar adlı zimmîlerin Hasan Ağa'ya borçlu olup tarlasında murâba olarak çalışıp borçlarını ödediğine dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.138/b.4 Seferde kayıp olan Sefer Beşe'nin çocukları için amcalarının vasî tayin olduğuna dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.138/b.5 Yukarıköy'de Çiroz bin Hacı Hasan'ın kardeşi Niyaz'ın, tarlada hançerlenip öldürdüğü için İlyas bin Kanber'i dava ettiğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.139/b.1 es-Seyyid Hasan bin Deve Bekir ve üvey oğlu Eyüp Beşe'nin Şüşnaz Nahiyesinde bulunan mülküne İbrahim bin Üstad Ahmed'in müdahale ettiğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.139/b.2 Harput Valisi Murtaza Paşa'nın Zerteriç ve İçme karyeleri arasında yaşanan toprak sınırları anlaşmazlığına Mustafa Paşa'nın buyruldu ile mübaşir tayin olduğuna dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli berat kaydı.

s.140/b.1 Zerteriç karyesi sâkinlerinden el-Hac Haşim'in topraklarına İçme reayalarından Ali, Mehmed, Gazar, Dilenci, Melkik, Kesbır ve Murad adlı kişilerin sınır ihlali yaptığına dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.140/b.2 Harput Valisi Murtaza Paşa'nın buyruldu ile tayin olan Mustafa Paşa'nın ilgilendiği Zerteriç, Habusi, ve Gidefik karyeleri arasında yaşanan dere ve su sorununa dair Evâsıt-ı Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.141/b.1 Habusi karyesi ahalilerinin on altı seneden beri avarız ve nüzül ücretini verdiği, el-Hac Haşim yerine mübaşir tayin olan Mustafa Paşa'ya vereceğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.141/b.2 Mardik veled-i İğob'un tarlasının yarısının tasarruf hakkını Margiri adlı zimmîye satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.141/b.3 Kanber isimli kişinin hayvanlarının Harput Beyinin adamları tarafından alındığına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.141/b.4 Habusi karyesinde bulunan zımmîlerin, el-Hac Osman'dan borç alıp, birbirlerine kefil oldukları ve murâba olarak bu borcu ödeyeceklerine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.142/b.1 el-Hac Ömer bin Şeyh Can'ın es-Seyyid Mustafa bin el-Hac Osman'a dükkanını şüf'a yöntemiyle satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.142/b.2 el-Hac İbrahim Ağa'nın gece Köse Müsli'nin evinde Dayı Bekir'i kabul ettiğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.142/b.3 Bekir Bey bin Halil Ağa'nın evini İbrahim bin Ali'ye satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.142/b.4 Uncu Zenbil'in Sultan Hatun'un Kolican'a sattığı evden şüf'alık hakkı istediğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.142/b.5 Zerteriç, Norşin ve Alişam karyeleri arasında yaşanan sınır anlaşmazlıkları için mübaşir Mustafa Ağa'nın tayin olduğuna dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli berat kaydı.

s.143/b.1 Sarını karyesi sâkinlerinden Muharrem bin Rıdvan'ın babasından kalan toprağı Zekeriya Efendi'ye satışı ve kayıp olan kardeşinin de hissesini aldığına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.143/b.2 Ahmed Çelebi bin Mehmed Beşe ve Hüseyin Beşe bin Bekir Bey'in Osman Çavuş'dan alacaklı olduğuna dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.143/b.3 Mornik karyesi sâkinlerinden Asvedar veled-i Hokaz'ın tarlasını Sefer Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.143/b.4 Pağnik karyesi sâkinlerinden Merad veled-i Sehak ve karındaşı Hokaz'ın evlerini Mehmet Beşe'ye satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.143/b.5 Fatma bint-i Ali adlı kadının babasından kalan bağ hissesini el-Hac Osman'a satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.144/b.1 Ahmed bin Abdullah'ın Sugözü Nahiyesindeki bağını Merad Can veled-i Kilkason isimli zimmîye satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.144/b.2 Memur tayin olan es-Seyyid Osman Efendi ve Ömer Efendi'nin gılal ücreti topladığına dair yarım kalmış bir belge.

s.144/b.3 Kerime, Hadice ve valideleri Ayşe'nin Ebutahir Nahiyesinde bulunan mülkünü Nebi isimli kişiye satışına dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.144/b.4 Ahmed bin Kasım'ın es-Seyyid Ahmed'den alacaklı olduğuna dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.145/b.1 Diyarbakır'dan Üsküdar'a giden devlet adamlarının menzillerde ihtiyaçlarının ve mühimmatının karşılanıp diğer menzile gönderilmesine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.145/b.2 Kuzabad nahiyesinde tımar sahibi olan Halil'in vefatını Ahmed adlı kişinin merkeze bildirmesi ve bu tımarın Ahmed'e verildiğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.145/b.3 Dergâh-ı Ali yeniçerilerine dirlik toprağı verildiğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.145/b.4 Hükümdar çadırı için toplanması gereken ücrete dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.146/b.1 Vefat eden askerlerin kalan eşyalarının yazılıp veraset taksimi yapıldığına dair Gurre Cemaziye'l-âhir 1069 (Mart 1659) tarihli ferman kaydı.

s.146/b.2 Vefat eden askerlerin kalan eşyalarının yazıldıktan sonra veraset taksimi yapılarak, kalan malın merkeze gönderilmesine dair Gurre Recebü'l-Ferd 1069 (Nisan 1659) tarihli ferman kaydı.

s.146/b.3 Harput'da Arslaniye Camii hatibi Ebubekir'in vefatıyla diğer Ebubekir'in atandığına dair Evâil-i Şehri Rebiü'l-âhir 1069 (Ocak 1659) tarihli berat kaydı.

s.146/b.4 Vefat eden askerlerden birinin kalan malı yakınlarına verilecekken birinin mani olması üzerine merkezden gelen mektupta buna izin verilmemesi gerektiğine dair Evâhir-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli mektup.

s.147/b.1 Sağman reayasının ödemesi gereken nüzül akçesini beyleri Ahmed Bey'e ödemelerine dair Şehri Şabanü'l- Muazzam 1069 (Mayıs 1659) tarihli ferman kaydı.

s.147/b.2 Konaklamaz karyesi sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Mahmud'un babasından kalan mala Seyyid Han'ın müdahale etmesi ve şahitler şهادetiyle bu malın Seyyid Han'ın tasarrufunda olduğuna dair Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.147/b.3 Osman Paşa oğlu Ahmed Bey'in vefat etmesiyle evladı bulunmadığından devlete kalan topraklarının Ali Bey'e satılmasına dair 1069 tarihli tezkire kaydı.

s.148/b.1 Ayşe Hatun'un zevci Hüseyin'in Davud Beşe ve oğlu Ahmed Bey ve Halil Çelebi'den alacaklı olup, alacağını tahsil ettiğine dair Şehri Şabanü'l- muazzam 1069 (Mayıs 1659) tarihli tezkire kaydı.

s.148/b.2 Avarız ve nüzül akçelerinin Bekir Ağa'ya teslim edilmesine dair 1069 tarihli tezkire kaydı.

s.148/b.3 Avarız ve nüzül akçelerinin Bekir Ağa'ya teslim edilmesine dair 1069 tarihli tezkire kaydı.¹⁵

s.148/b.4 İbrahim isimli kişinin seferde iken evine girip bir miktar malını çalan Mustafa ve oğlunun cezalandırılmasına dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.148/b.5 İsmail ve Halil adındaki kardeşlerin arz-u hal ederek Harput zabiti Osman Ağa'nın tapu ücreti diyerek haksız yere topladığı ücretin iadesini istemelerine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.149/b.1 Harput'da görevli mütesellimin aldığı ücrete dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.149/b.2 Kale tamiri için yapılan masraflara dair 1069 tarihli belge.

s.149/b.3 İlvekili Mustafa Çelebi yedinde Diyarbekir'den giden atların masrafına dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.149/b.4 Mübaşir Mehmed'e ve divan çavuşlarına ödenen ücrete dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.149/b.5 Hasan Ağa'ya ödenen bargir kirasına dair 1069 tarihli kayıt.

s.149/b.6 Ahmed Ağa'ya ödenen hizmet bedeline dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

¹⁵ s.148/b.2 mükerrer olarak yazılmıştır.

s.149/b.7 Ahmed Ağa'ya teslim edilen nüzül ve koyun akçesine dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.1 Habusu menzil harç ve masraflarına dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.2 Mollakendi ve Müri menzil masraflarına dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.3 Tadım menziline bir gece için yapılan masraflara dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.4 Tadım'da iki menzil için alınan harca dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.5 Han Köyü, Ekrüz ve Göl menzilleri için yapılan masraflara dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.6 Pağnik menziline masraflarına dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.7 Halimoğlu yediyle ve nefsi-i şehir zımmîleri yediyle yapılan masraflara dair 1069 tarihli belge.

s.150/b.8 Harput Beyi Osman Bey'in atlarının masraflarına dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.9 Sâhib-i devlet atlarının Diyarbekir'e giderken uğradığı menzillere dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.10 Atlar için mürasele ile bazı köylerden hanlara gönderilen arpaları gösteren 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.150/b.11 Kale tamiri için Kesrik'ten yapılan masraflara dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.151/b.1 Harput'da bir kısım harabe toprağın Bekir Efendi ve oğluna tapu edildiğine dair Evâil-i Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.151/b.2 Harput sâkinlerinden el-Hac Ebubekir oğlu Hüseyin'in arz-u hal edip Boyaca oğlu Halil ve Gökçeşade İsmail'den alacaklı olup, hakkını istediğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.151/b.3 Harput'da avarız ve nüzül ücreti toplayan Bekir Bey'in arz-u hâl ederek on bir hanenin ücreti eksik verdiğini söylemesi ile gönderilen emirde bu hanelerde avarız ve nüzül ücretini tam vermelerine dair.1069 tarihli ferman kaydı.

s.151/b.4 Harput'daki ağalara verilen murâbalık akçesini gösteren 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.151/b.5 Ahmet Ağa'ya ödenen murâbalık akçesini gösteren 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.152/b.1 Hasan Ağa'nın topraklarını Osman Ağa'ya tapu ettiğine dair Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel 1069 (Şubat 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.152/b.2 Merkezden gönderilen görevlilerin masraflarına dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.152/b.3 Serdar Ağa'nın hapsinde bulunan Hüseyin Beşe'nin Derviş Paşa'ya teslim edildiğine dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.152/b.4 Harput zımmîlerinin arz-u hal ederek mahallelilerinin vergi verecek güçlerinin olmadığı bunun için kendilerine kolaylık sağlanmasını istediklerine dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.152/b.5 Miri arazi ile ilgili gönderilen 1069 tarihli ferman kaydı.

s.153/b.1 Kuzabad nahiyesinde on iki bin akçe tımara sahip olan Halil'in vefatıyla tımarın oğlu Ali'ye sefere katılması şartıyla verileceğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.153/b.2 Ahmed Ağa'nın memur olduğu nüzül, koyun akçesi gibi vergileri tahsil ettiğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.153/b.3 Tepecik karyesinde toprak satın alan Osman adlı kişinin toprağına müdahale edilmemesine dair Recep 1069 (Nisan 1659) tarihli hüccet kaydı.

s.153/b.4 Zeyd'in babasından kalan toprağı Amr'a satıp hala bu tarlaya ekin ekme hakları olup olmadığına dair 1069 tarihli fetva kaydı.

s.154/b.1 Hersenk karyesinde yirmi bin akçe zeamet alan Kenan'ın vefatıyla bu zeamet bir kısmının oğluna bir kısmının da Ahmed adlı kişiye sefere katılması şartıyla verildiğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.154/b.2 Harput'da görev yapan Ahmet Ağa'nın aldığı ücrete dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.154/b.3 Harput'dan toplanan tımar ve zeamet ücretine dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.154/b.4 Osman Bey'in tasarrufunda bulunan toprakların resmi tapusunu da aldığına dair 1067 tarihli tezkire kaydı.

s.154/b.5 Harput'dan seferi hümayun için toplanan sürsad zahiresine dair Muharrem 1069 (Eylül 1658) tarihli hüccet kaydı.

s.154/b.6 Tadım ahalilerinin davarlarının alıkonulduğu üzere arz-u hal etmesi ve bunun çözümüne dair 1069 tarihli tezkire kaydı.

s.154/b.7 Tadım karyesinin avarız ve nüzül akçelerine dair 1069 tarihli tezkire kaydı.

s.155/b.1 Pertek ahalisinin vergisinin toplanmasına dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.155/b.2 Harput'dan istenilen altmış aded direk ve ceviz tahtasının gönderilmesine dair Zilhicce 1069 (Eylül 1659) tarihli buyruldu kaydı.

s.155/b.3 Harput'dan istenilen üç yüz batman yağın gönderilmesine dair Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli ferman kaydı.

s.155/b.4 Mehmed Ağa'nın arpalık ücreti toplarken saldırıya uğradığı ve hapis edildiğine dair Saferü'l hayr 1069 (Ekim 1658) tarihli tezkire kaydı.

s.156/b.1 Abaza Hasan üzerine sefer yapmak için ordu ve bölük ağalarının hazır oldukları ve sefer yapılabileceğine dair Evâil-i Cemaziyel-evvel 1069 (Şubat 1659) tarihli ferman kaydı.

s.156/b.2 Abaza Hasan üzerine sefer yapmak için hazır bulunduğu bahar aylarında sefere çıkılacağı ve bunun silahdarlara bildirildiğine dair Recebü'l-Ferd 1069 (Nisan 1659) tarihli ferman kaydı.

s.156/b.3 Halil adlı kişinin vefatıyla çocukları olmadığı için malının devlete kaldığı ve devletin bu malı Nefise bint-i Sultan adlı kadına satışına dair Saferü'l hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli tezkire kaydı.

s.157/b.1 Harput'un koyun bazar ve nüzül akçelerinin toplanmasına dair 1069 tarihli buyruldu kaydı

s.157/b.2 Osman Çavuş tarafından Harput'un vergilerinin toplandığına dair Zilhicce 1069 (Eylül 1659) tarihli tezkire kaydı.

s.157/b.3 Ordu-yu bazar ücretinin toplanmasına dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.157/b.4 Zeyd'den kalan mirasdan damadının hisse alıp alamayacağına dair 1069 tarihli fetva kaydı.

s.157/b.5 Harput'dan gönderilen iki yüz batman yağ ve balın teslimine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.157/b.6 Harput'dan Sahib-i Devlete gönderilen yağ ve balı gösteren 1069 tarihli belge.

s.157/b.7 Harput'da tımar ve zeamet ücretlerini gösteren 1069 tarihli belge.

s.158/b.1 Görgüşan karyesinde öldürülen Ali'nin katilinin tespiti için mübaşir gönderildiğine dair Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli ferman kaydı.

s.158/b.2 Kuzabad nahiyesinde Halil'in vefat etmesiyle zeametinin seferi hümayunda hizmet eden İbrahim'e verildiğine dair Zilkâ'de 1069 (Ağustos 1659) tarihli ferman kaydı.

s.158/b.3 Harput'un bazar ücretine dair Evâl-i Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli tezkire kaydı.

s.158/b.4 Harput nakibü'l-eşrafından Seyyid Osman'ın görevinden haksız yere azl edilmesi daha sonra tekrar görevlendirilmesine dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1069 (Mart 1659) tarihli ferman kaydı.

s.159/b.1 Harput ahalisinden birkaç kişinin kethüda Halil, Bayezid ve Mehmed'ten üçyüz elli guruşluk buğday ve arpa alıp hala borçlu olduğuna dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.159/b.2 Murtaza Paşa'nın yanında yer alarak celali eşkıyalarının hakkından gelinmesi için Diyarbakır eyaletine gönderilen Cemaziye'l-âhir 1069 (Mart 1659) tarihli ferman kaydı.

s.159/b.3 Sağman sancağında Ahmed Bey'in nüzü'l ve sürsad akçesinin toplanması ve vergi vermek istemeyenlerin merkeze bildirilmesine dair Rebiü'l-evvel 1068 (Ocak 1658) tarihli buyruldu kaydı.

s.159/b.4 Padişah'ın Malatya'da bulunan atlarının ihtiyaçlarının Harput Beyi tarafından giderilmesine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.160/b.1 Abaza Hasan eşkıyasının hakkından gelmek için bahar aylarında yapılacak sefere herkesin katılması seferden kaçanların derhal tutuklanmasına dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.160/b.2 Abaza Hasan isyanının bastırılması için herkesin Üsküdar sahrasında hazır olmaları gerektiğine dair Evâhir-i Rebi'ü'l-âhir 1069 (Ocak 1659) tarihli buyruldu kaydı.

s.161/b.1 Harput'da bulunan askerlerin hizmete katılmalarına dair Rebiü'l-evvel 1069 (Aralık 1658) tarihli ferman kaydı.

s.161/b.2 Sefer için Harput'dan giden askerlerin masraflarına dair.1069 tarihli hüccet kaydı.

s.161/b.3 Hasan Beşe'nin aldığı anbar ücretine dair 1069 tarihli tezkire kaydı.

s.161/b.4 Padişahın Malatya'da bulunan atlarının gönderilmesi için Harput Mütesellimine gönderilen 1069 tarihli ferman kaydı.

s.161/b.5 Yusuf kethüdanın Harput'a serasker tayin olduğuna dair 1069 tarihli berat kaydı.

s.161/b.6 Hamedî karyesinde bulunan tarlanın Mustafa Bey'in tapusuna verildiğine dair 1065 tarihli tezkire kaydı.

s.162/b.1 Abaza Hasan isyanına karşı savaşırken vefat edenlerin şehit kabul edildiği ve Erzurum, Musul, Şam, Trablus, Halep, Maraş, Sivas, Karaman, Trabzon ve Anadolu eyaletlerinde dirlik sağlamak için herkesin sefere katılması gerektiğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.163/b.1 Sipahi ve Yeniçeri veya Erbab-ı tımardan kim olursa olsun küçük büyük herkesin sefere katılmasına dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.163/b.2 Anadolu'da Diyarbakır'dan Erzurum'a varıncaya kadar Abaza Hasan ile olan savaşta birden yüzbine askerin gönderilip, dirliğin sağlanmasına dair Rebi'ü'l-âhir 1069 (Ocak 1659) tarihli ferman kaydı.

s.163/b.3 Harput'da reayanın elinden zorla katır alındığı, katırın sahibine iade edilmesine dair Safer 1069 (Kasım 1659) tarihli buyruldu kaydı.

s.164/b.1 Abaza Hasan ile olan savaşta durmayıp oturmuyup asker ya da halkın savaşa katılması Konya'da bulunan hazinenin Diyarbakır, Erzurum, Anadolu'da celali eşkıyalarının üzerine savaşanlara verilmesine ve herkesin bu sefere iştirakına dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Aralık 1658) tarihli ferman kaydı.

s.164/b.2 Yapılan sefere herkesin iştirak etmesine dair Evâsıt-ı Rebiü'l-evvel 1069 (Aralık 1658) tarihli ferman kaydı.

s.164/b.3 Abaza Hasan üzerine tekrar sefere çıkılacağı ve Anadolu'da Diyarbakır, Erzurum'dan herkesin sefere katılması gerektiğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.165/b.1 Harput ve Malatya cebecilerinin cebehaneye gelmelerine dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.165/b.2 Diyarbekir'den gönderilen miri hazine ücretinin derhal Edirne'ye teslim edilmesine dair Rebî'ü'l-âhir 1069 (Ocak 1659) tarihli ferman kaydı.

s.165/b.3 Diyarbekir'de askeri mühimmatın verilip kalanının merkeze gönderilmesine dair Rebî'ü'l-âhir 1069 (Ocak 1659) tarihli ferman kaydı.

s.165/b.4 Harput kadısının resm-i kısmetinin Hasan adlı şahıs tarafından zapt edildiği merkezden gelen emirle derhal geri alınmasına dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.166/b.1 Kethüdayerinin zabtedildiğine dair Rebiü'l-evvel 1069 (Aralık 1658) tarihli mektup.

s.166/b.2 Harput'daki karyelerden ve Kuzabad Nahiyesinden toplanan avarız ücretine dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.166/b.3 Harput'un avarız ücretine dair 1069 tarihli hüccet kaydı.

s.166/b.4 Görcük karyesinden birkaç hanenin avarız ücretini eksik verdiği için gönderilen emirle ücretin tam olarak toplanmasına dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.166/b.5 Gölcük karyesinde avarız ücretinin toplandığına dair Rebiü'l-evvel 1069 (Aralık 1658) tarihli ferman kaydı.

s.167/b.1 Diyarbekir'e gönderilen yüz devenin Harput'da ihtiyaçlarının karşılanmasına dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.167/b.2 Kaimmakamlık ile ilgili bir duruma dair 1069 tarihli fetva kaydı.

s.167/b.3 Seyyid Hasan Çelebi'nin nakibü'l-eşraf kabul edildiği ve müdahalelerin engellenmesi gerektiğine dair Rebiü'l-evvel 1069 (Aralık 1658) tarihli ferman kaydı.

s.167/b.4 Mornik karyesi sâkinlerinden Yagob'un ölümüyle çocukları olmadığı için malının devlete kaldığına dair 1069 tarihli tezkire kaydı.

s.168/b.1 Herdi karyesinden kelek talebine dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.168/b.2 Harput'dan nefer talebine dair Ramazan 1069 (Haziran 1659) tarihli ferman kaydı.

s.168/b.3 Pağnik karyesinden nefer talebine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.168/b.4 Harput serdarının arz-u hal edip cebeci topçu ve arabacıların kanuna muhalefet ettiğine dair 1069 tarihli mektup.

s.169/b.1 Osman Çavuş'un sürsad zahiresini toplayıp teslim ettiğine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.169/b.2 Kapucular için gereken çukaya dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.169/b.3 Hüseyinik karyesindeki zımmilerin arz-u haline dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.169/b.4 Bekir Efendi'nin arz-u hâl edip verilmesi gereken ücreti eksik verenleri bildirmesi ile gönderilen emirle herkesin tam olarak vermesine dair 1069 tarihli ferman kaydı.

s.169/b.5 Cebeci, topçu, mehter, arabacıların sefere katılmasına dair 1069 tarihli buyruldu kaydı.

s.169/b.6 Harput sancakbeyi Abdullah Bey'in Çulçapur karyesinin öşür vergisini yeniçerilere ölçtürülmemesine dair Saferü'l-hayr 1069 (Kasım 1658) tarihli tezkire kaydı.

s.170/b.1¹⁶ Harput'da yiyecek fiyatları ve ölçülerine dair 1069 tarihli narh kaydı.

s.170/b.2 Harput'daki yağ fiyatlarına dair 1069 tarihli narh kaydı.

s.170/b.3¹⁷ Sürsad akçesinin bazı günler toplanıp, bazı günler toplanmadığı toplanmayanlarında derhal toplanmasına dair Recep 1069 (Nisan 1659) tarihli ferman kaydı.

s.170/b.4 Harput'daki yağ fiyatlarına dair 1069 tarihli narh kaydı.

s.171/b.1 Harput'daki hayvanların fiyatlarına dair 1069 tarihli narh kaydı.

s.171/b.2 Yağ fiyatlarına dair Şevval 1069 (Temmuz 1659) tarihli narh kaydı.

Sonuç ve Değerlendirme

İncelediğimiz sicilin kayıt edildiği H.1069 M.1658-1659 tarihinde Avcı Mehmed olarak da bilinen IV. Mehmed Osmanlı Devletinde hükümdardı. Bu tarihler devletin artık eski gücünü yitirmeye başladığı bir dönemdir. Padişahın ava olan merakı ve bu dönemde Anadolu'ya atanan birçok devlet

¹⁶ 170-171. sayfalar mükerrer yazılmıştır.

¹⁷ İptal olunmuş belge.

adamının buldukları yerlerde güç sahibi olup, etrafında taraftarlar toplayarak devlete karşı ayaklanması devleti güç durumunda bırakmıştır. Öyle ki devlet uzun süre bu ayaklanmalarla uğraştığı için sınırları dışında seferleri aksatmıştır. Dönemin sadaret görevini Köprülü ailesi üstlenmiş, gayet başarılı işlere imza atmışlardır. Anadolu'da meydana gelen isyanları bastırdığı gibi sınırlarımız dışında da başarılı seferler yapmıştır. Dönemin en önemli isyanı Abaza Hasan isyanıdır. Abaza Hasan bir devlet memuruyken etrafına topladığı adamlar ile devlete karşı isyan başlatmış ve İstanbul'a yola çıkma cüreti göstermiştir. İncelediğimiz sicilde bu konu ile alakalı birçok hüküm bulunur. Birçok ferman kaydında bu ayaklanma için Harput'tan mühimmat talep edildiği gibi merkezden gönderilen asker ve hayvanların ihtiyaçlarının karşılanması için de birçok emir gönderilmiştir. Ve bu isyanın bastırılması için derhal merkeze halktan veya askerden herkesin devletin yanında yer alarak sefere katılması için fermanlar gönderilmiştir. Bu eşkıyanın yanında yer alanların hain olarak nitelendirileceği belirtilmiştir. Harput bu isyanın bastırılmasında önemli rol oynamış ve nihayetinde devleti en fazla uğraştıran isyanlardan biri olan Abaza Hasan isyanı bastırılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde sefer zamanlarında avarız adı verilen vergiler toplanırdı. Bu vergiler atanan kadılar tarafından toplanarak Şer'iyye sicillerine kaydedilirdi. Bu defterde de toplanan vergiler ya da vergi vermeyenler ile alakalı birçok hüküm bulunmaktadır. Vergi vermeye gücü olmayanlara yapılan kolaylıklar ve vergiden kaçanlara verilen cezalar da hükümlerde mevcuttur. Bu sicilde tımar, dirlik ve zeamet toprakları ile alakalı da birçok hüküm bulunur. Ayrıca defterde yol üzerinde bulunan menziller ve bu menzillerin masrafları ile ihtiyaçları ve çeşitli ürünlere verilen narhlar da mevcuttur. Merkeze gönderilen zahire veya mühimmat (at, cisir) gibi ürünler için menzillerde ihtiyaçların karşılanıp, güvenliğin sağlanması için çok sayıda ferman kaydına rastlanmıştır. Harput'un konumu itibarıyla yol güvenliği ve menzillik ile ilgili çok sayıda belge bulunur. Harput'ta iktisadi hayat genel anlamda tarım ve hayvancılığa dayandığı söylenebilir.

Sicilde yer alan sosyal hayat ile ilgili belgelerde gördüğümüz üzere müslim ve gayri müslim halk uyum içinde yaşamıştır. Birbirlerinden borç alıp verme, satın alma gibi ticari ilişkileri vardır. Yine belgeler ışığında gördüğümüz bir diğer husus da kadına verilen değerdir. Kadın, evlenme veya boşanma durumunda daima korunmaya çalışılmıştır. Mehr-i muaccel, nafaka ya da süt hakkı bu bahsi ispatlar. Yine annesi ya da babası vefat eden çocuklara vasi tayini de çocukların haklarının korunması için önemlidir. Sicilde evlenme, boşanma, mehir ya da vasi tayini ile ilgili birçok belge bulunur. Şer'iyye sicillerinde gördüğümüz kadarıyla bu kayıtlarda önemli ya da önemsiz birçok konuya rastlanır. Bir kişinin bıraktığı mirastan tutalım da,

bir harabe yerinin bina edileceği ya da hamamda bir yerin satışına değin önemli önemsiz konular bulunur. Bu da dönemle ilgili ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlar. Mahkeme şahitlerin şehadeti ile yapılır, gerekirse davacı veya davalı da yemin teklif edilirdi. Kadı, lüzum görürse konu ile ilgili fetva da isterdi.

Sicilde şüf'a hakkından da bahsedilmiştir. Şüf'a satılan bir malda öncelik hakkının bulunmasıdır. Satılan ev, bağ veya dükkân gibi taşınmazsa öncelik diğer hisse sahibine, hisseler ayrılmamışsa öncelik komşusuna verilmiştir. Günümüzde de şüf'a hakkı uygulanmaktadır. Şüf'a hakkı ile ilgili birçok hüküm bulunmaktadır. Sicilde kervanlardan alınan "bâc-ı ubûr" ve şehre uğrayıp geçen ipek yükünün batmanından alınan "tamga-yı siyah" vergisi ile ilgili hükümler de mevcuttur. Bu hükümlerden Harput'un ticari açıdan önemli bir merkez olduğu anlaşılmaktadır.

Sicil geneli hüccet olan ancak, ferman, berat, buyruldu, tezkire, fetva, mektup, gibi kayıtları da içerir. 397 adet hüccet kaydı, 14 adet buyruldu, 49 tane ferman, 4 berat, 3 mektup, 6 fetva, 15 tezkire bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer'iyye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki; Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *Türkler Ansiklopedisi*, 10, Ankara 2012, s.34-72

ATALAR, Münir, "Şer'iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, 4, Ankara 1980, s.309-330

BEŞİRLİ, Mehmet, "385 Numaralı Harput Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi", *OTAM*, 10, Ankara 1999, s.3-25

ÇELİK, Kürşat, "256 Numaralı M. 1236-1237 H.1820-1822 Tarihli Manisa Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı ve Firhisti", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24/1, Elazığ 2014, s.255-267

EKİNCİ, Ekrem Buğra, *Osmanlı Hukuku*, Arı Sanat Yayınları, İstanbul 2008.

ERDOĞDU, İbrahim (2002), *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği)*, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

GEDİKLİ, Fethi, "Şer'iyye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları*, İSAM Yayınları, İstanbul 2007, s.73-95

HALAÇOĞLU, Yusuf, *XIV ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, T.T.K Yayınları, Ankara 2003.

KILIÇ, Ümit, *İlmiye Teşkilatı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2012.

ORTAYLI, İlber, "Kadı", *DİA*, 24, İstanbul 2001, s.66-73

TAŞ, Kenan Ziya, "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Arşiv Araştırmaları", *I. Milli Arşiv Şurası*, Ankara 1998, s.175-187

ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, T.T.K Basımevi, Ankara 1989.